

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204192

UNIVERSAL
LIBRARY

కన్నడ

[కథల సంపుటి]

రచయిత:

మల్లాది రామకృష్ణ గాత్రి

వర్ణిపర్వ

ది మోడరన్ న్యూస్ ఏజెన్సీ

గవర్నరువేట — బెజవాడ.

వృథమ ముద్రాణ

1945

హక్కులు

రచయితవి.

వెల

1—0—0

వాసుదేవ ప్రెస్,

హైద్రాబాద్.

క న్న డ

ఎదురుగుండా మేడలోఉన్న మనోహరం తల్లి, కూతురి పాత ఖాతాదారుణ్ణి ఎవడినో, నడిరోడ్డుమీద నిలవేసి నానా దులుపులూ దులుపుతుంది... రాక్షసి గొంతుతో.

పక్క యింట్లోనుంచి, జోలపాట వినబడుతుంది.

డాక్టరు బల్లదగ్గర కూర్చుని, పాత కేటలాగులు తిరగ వేస్తున్నాడు. నేను కుర్చీలో పడుకుని, హెల్తు మేగజీనుల దొంత రలోనుంచి ఒక్కొక్కటాక్కటే లాగి, బొమ్మ బొమ్మా పరికా యించి చూస్తున్నాను.

...మాట్లాడేందుకు ఏమీ లేక, ఏదో గొడవ పెట్టు కుని, భోజనంవేళదాకా ఎవరి త్రోవను వారు, ప్రొద్దు బుచ్చు తున్నాము.

— ఆ అబ్బాయి వచ్చి ... నమస్కారం చేశాడు. డాక్టరు ఎదురుగుండా కుర్చీ చూపించాడు. నేను తల ఎత్తి చూసి ... మళ్ళీ బొమ్మ మీదికి వెళ్ళిపోయింది చూపు.

“ఏమయ్యా!... ఏమిటి?” అని అడిగాడు డాక్టర్.

“ఏమీ లేదండీ...” అన్నాడు ఆ పిల్లవాడు : పిల్లవా డంటే, పసిపాపకాదు : మా కన్న చిన్నవాడు ... మీసం వస్తూ వస్తూ ఉంది.

హుంకారం, గొంతులో గొరగొర లాడించి, డాక్టరు తనపని తాను చూసుకుంటున్నాడు.

“మీలో - మాట్లాడాలండీ” అన్నాడు ఆతడు, కొంత నేపటికి తటపటా యింపులో నుంచి తెమిలి.

“మాట్లాడు!” అని డాక్టరు కసురుకున్నాడు.

“ఒంటరిగా...”

“అయితే...ఎవరూ లేనప్పుడు రా...”

“ఎప్పుడండీ ..”

“ఎవరు లేనప్పుడు...”

నేను, పాకం ముచురుతున్నదని, అక్కడనుంచి లేవబోయినాను... “కూర్చో” అని నన్ను కూలేసి... “మంత్ర సాని ముందర... ఆసామెత తెలుసును కాదూ... యిందాకా వచ్చి యిప్పుడు బిడియ పడతావేం .. ఫరవాలేదులే... మా వాకూ వైద్యుడే... ఘన వైద్యుడు!... ఒకరిద్దరిని కాదు... రోజూ పదిమందినై నా చంపుతూంటాడు... మాటలతోనేలే..”

డాక్టరు మాటలకు ఆ కుర్రవాడు ... నవ్వాడు : హ్యూమరు వాడి మొగంలాగా ఉన్నా ... పరాయివాడున్నప్పుడు, బాగుండదని ... నేనూ నవ్వక తప్పిందికాదు.

“మరి... ఒంట్లో బాగుండటం లేదండీ..”

“ఆలాగేం పాప...”

“చాలా రోజులనుంచీ...”

“అయితే యిన్నాళ్ళూ ఏం చేశావు?”

“సిగ్గుపడి... దాచుకుంటున్నానండీ...”

“ఊఁ . పొడి అక్ష గాతేం...”

“అంటే ..అంటే, చేసేటప్పుడు ఏం తెలుస్తుంది”

“నేను ఏమీ జేయలేదండీ...”

“ఏం చేయాలా...చెడు సందులలోనుంచి నడవటం... పాడుచోట కాలు ముడవటం ... అదన్నా లేదూ... ఊరికే నిన్ను వెదుక్కంటూ గాలిలో ఎగిరి వచ్చినవా?..”

“ఏమోనండీ...”

“అడిగినదానికి ... అదా జవాబు” అవును, కాదు, అని ఖచితంగా చెప్పాలి కాని...మళ్ళా, చదువుకున్న వాడవు!”

“అడగండి...”

“ఏమిటి అడిగేది ? నీ...”

-శ్రుతిమించింది: అవతల వాడిని హడల గొట్టడం, తాను సర్వజ్ఞుణుకోవడమూ...సర్వసాధారణంగా సైతస్కోవు పట్టనేర్చిన ప్రతి వెధవాయలోనూ అంతో యింతో ఉన్నదన్న మాట, జగమెరిగినది. మా వాడిలో ఆ హంశ మరీ ప్రకోపించి ఉంది...

ఇక, నేను కలుగ జేసుకున్నాను. లేకపోతే ఆ సంభాషణకు...అంతూ పంతూ ఉండదు...

ఆ అబ్బాయిని బుజ్జగించుతూ-

“అవునయ్యా! డాక్టర్లంటే ఏమన్నా ఆకాశంలోనుంచి ఊడి పడ్డారా? వాళ్లూ మనలాటి మనుష్యులే! మళయాళ మంత్రాలేమీ చెప్పరు వాళ్ళకు బళ్ళో, అవతలవాడి మనుసులో ఏమున్నదో చెప్పకుండానే గ్రహించే టండ్లుకు, అది

గాకుండా మెదడంటే ఏమిరో, దాని మంచిచెడ్డలూ సున్నితమూ... ఎంతో కృషిచేసి తెలుసుకున్న వాళ్ళు కనుక, దానిని ఎంతో భద్రంగా కాపాడు కుంటారు, కాని, నీలాగా, నాలాగా, అవసరం ఉన్నా, లేక పోయినా... అతి విరివిగా వాడేయరు: గనుక, దీనివల్ల మనం ముఖ్యంగా నేర్చుకోవలసినది ఏమంటే:- వైద్యుడికి, రోగనిదానం తెలుసుకునే ప్రయత్నంలో, రోగి సర్వవిధములా తోడుపడి... ఆమాట అతనికి దక్కనివ్వాలి: తెలిసిందా? — మనం అంటే ప్రకరణాన్ని బట్టి... నీవే... యిక కానీ..!!”

డాక్టరుకు నన్ను మింగేద్దామన్నంత కోపంవస్తూంది... కవళిక కనిపెడుతూనే ఉన్నాను. కాని, మనం గుడిమింగే రకం: ఏం చేసాడు పాపం?

ఆపిల్లవాడు దాచకుండా అంతా చెప్పాడు. చెప్పినదంతా మావాడు సావధానంగా, అర్థ నిమిలిత నేత్రాలతో, వినాడు.

‘ఊ... కలలు వస్తూంటాయా?’

‘ఆ...’

‘ప్రతిరాత్రీ...’

‘అవునండీ...’

‘కలలు, మారుతుంటాయా...’

‘సాధారణంగా... లేదండీ’

‘— ప్రతిరోజూ.. సత్తువపోతుండటం... ఎంతైనా నీరసించినోతావు. యిప్పటికే చాలా ముదిరింది, కాని, ఫరవా లేదు, అయితే చాలారోజులు మందు పుచ్చుకోవలసి

ఉంటుంది...' అని శ్రీవారు సలహా చెప్పుతున్నారు. ఆ పిల్లవాడు అమిత ఆదుర్దాతో, అన్నింటికీ తల డిగించుతూన్నాడు.

'అత్తవారింటికి పుపితే'... అని నే నన్నాను. మా డాక్టరు, ఎకసెక్కెంగా నవ్వాడు. ఆ అబ్బాయి, చాలా సిగ్గు పడ్డాడు...

'నీ పేరేమిటి ..బాబూ...'

'చంద్రశేఖరం'

'బాగుంది...మరి, నక్షత్రం?'

'రోహిణి...'

'అంటే, ప్రస్తుతం, నీ అభిమాన నక్షత్రం... జన్మనక్షత్రంలో...మన వైద్యానికి పనిలేదు..చెప్పు...సంకోచించ వలసిన అవసరం లేదు. పైగా...చాలా...అవసరం...'

'—మరీ సిగ్గు పడుతున్నాడు; నామాటలకు, డాక్టరు 'వీడికేమన్నా మతిపోయిందా ఏమిటి' అని నావంక చోద్యంగా చూస్తూన్నాడు...

'నీవు చెప్పనక్కరలేదులే. నేను కనుక్కో లేకపోయి నప్పుడుగదా...' అని నవ్వుతూ, దగ్గిరకు వెళ్ళి, అతని జేబులో నుంచి, పర్చుతీసి...తీసి... అందులోనుంచి ఆబామ్మ బయటకు లాగాను... 'మంచి పోజు సంపాదించావు' అని ప్రశంసించి... తిరిగి ఎక్కడి వక్కడ పెట్టేసి...అతి శాంతంగా...'డాక్టరుగారు చెప్పినట్లుగా నడుచుకుంటే మూడు నిమిషాల్లో...నీబళ్ళు మళ్ళా. నీవు చెప్పినమాట వింటుంది. ఆయన హస్తాల్లో అశ్వినులు (ఆలోకం ఇవాక్యుయేట్ చేసివచ్చి ప్రస్తుతం తెంపారరీగా)

కాపురం ఉంటున్నారు. (కుండలీ కరణం, స్వగతంలో జమ) నీ అదృష్టం కొద్దీ దొరికాడనుకో. యింతకూ నీకు బాగుపడే యోగం ఉండబట్టే ఇక్కడకు వచ్చావు. రేపు మంచిది. దుర్ముహూర్తం వెళ్ళగానే, రా. మందు ప్రారంభంచేస్తారు...'

—యింకా. యింకా మాటలతో యిలాగే చక్కిలి గింత బెడుతూ గుమ్మందాకా, ఆతణ్ణి సాగనంపివచ్చి, యథాస్థానంలో కూర్చున్నాను.

'నీ సావాసం కొట్టేస్తానురా. మంచికోరి చూసి...' అని, బుంగమూతి పెట్టాడు, డాక్టరు.

'మంచిది...ముహూర్తం పెట్టించుకురానా?'

'పోరా...క్యాక్! నీలాటి స్నేహితుడు ప్రక్కనుంటే ధన్వంతరితాత అయినా... మరునాటికి. . . చదువుకున్నదంతా, మరిచిపోతాడు.'

"—బాగుపడతాడు. ఒరేయి భిషక్! నీరంగు నీళ్ళతో కనుక వాడి బళ్ళు నయమైతే... యిదిగో యీ కుడిచేవి ఉందిచూడు... సమూలంగా .. నీచేతులమీదుగా ముమ్మారు తెగ్గోయించుకుంటాను...

—భోజనంచేసి, నాదోవను నేను వచ్చేశాను, సంవత్సరాదిపండుగపూటా, ఏదో లోపలికిపోయి యిల్లాలితో మాటామంచీ అడుకునేందుకు లేకుండా, యీ బ్రహ్మచారి పొత్తు ఎందుకని... డాక్టరును విడిచి...

పదిహేను గోలదాకా... డోళ్ళో లేను.

—వచ్చినాడు నాయంకాలము ... సొరుగుపేట వెళ్లి పనిచూసుకుని తిరిగి వస్తూండగా ... ఆపిల్లవాడు, లోపలనుంచి త్రోవను నేను పోతూండటంచూసి... గబగబావచ్చి నన్ను పలుకరించి... వాళ్ళ మేడమీదకు తీసుకువెళ్ళాడు.

యిల్లు చాలాబాగుంది. ఆలెనిగది, కలకల లాడుతూంది. బాగా, కలిగిన కుటుంబంలాగా ఉన్నది.

టీ వగయిరాలు, యితర పరికరాలూ, పుష్కలంగా బల్లమీదకు తెప్పించాడు. మొగమాటపడకుండా, మాంచి పట్టుపట్టడంచూసి, ఆలెడు, చాలా చనువుగా నాదగ్గర కూర్చున్నాడు. నేను కిర్చీలో సడుమువాల్చి... పొగలో ముణిగి, గోడలమీది బొమ్మలవంక... ఒక్కొక్క చిత్రాన్నీ ఎంతో నిదానించి... చూస్తున్నాను.

అన్ని మొగాలూ ఒకటే; అవతారాలుమారినా అంతా ఆ అమ్మాయీ!

నావంక చూస్తున్నాడని గమనించకపోలేదు. చూడనిచ్చాను తీరుబడిగా. చూడటం అంతా అయిపోయిన తరువాత ఆచూపే తెప్పవాల్చుకుండా ఆలెనిమీదకు మరల్చాను. చూడలేకపోయినాడు.

-బాగున్నాయ్. అన్నీ బాగున్నాయ్! భలే బాగున్నాయ్.

—గోడమీద బొమ్మలవంక చూస్తున్నాను. బొమ్మలను చూసిన చూపుతోనే ఆలెన్ని చూస్తున్నాను. అన్నమాటే... అంటున్నాను.

‘ఏమయ్యా! ఏలా ఉన్నావు!’ అన్నాను.

‘బాగానేలండి ...’

— ఆమాటలో ఉన్న విసువు, ముందు, కనుకోలేక ఉలికిపడి, చెవి తడుముకున్నాను. కాని, ఆతని కవళిక చూసి తెప్పరిల్లి ధైర్యం పైకి కనబడనీయకుండా.

‘హు... చాలా సంతోషం. యిప్పుడు యిబ్బందులేమీ లేకుండా రాత్రిళ్లు సుఖంగా నిద్రపోతున్నావన్న మాటేనా?...’

‘చూస్తే తెలియడంలేదూ, మీకు...’ అన్నది ఆతని చూపు.

అవును, వెనుకటిలాగానే ఉన్నాడు. అంతకన్నా కూడా బుగ్గలు మరీ యీచుకుపోయి నడుంవంగి కళ్లు కళాకాంతులూ లేక...

‘తెలుసునులే’ అన్నట్లు తల ఊగించాను.

‘మందు మానేశాను’ అన్నాడు, కొంతసేపటికి మాట తెముల్చుకుంటూ.

‘మంచిపని చేశావు.’

— నావంక, ఆశ్చర్యంతో చూశాడు. మా స్నేహితుడికి, ఆవచ్చే నాలుగుడబ్బులూ పోయినవని, నాకేమన్నా ఆతని మీద కోపం వస్తుందనుకున్నాడో, ఏమో, నేను ఆశంక ఆతని చూపులలో గ్రహించి ఆమాటనే రెట్టించాను.

‘మంచిది యిక వెళ్ళిరానా’ అంటూ గడియారంవంక చూసి లేచాను — వీధిలోకి వచ్చాను. నన్ను నాలుగుడుగులు సాగనంపే మర్యాదతో, నా వెంటనే నడుస్తున్నాడు.

త్రోవలో ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చినట్టుగా ఆగి ఆతనితో
 'రేపు విజయనగరం వెళ్తున్నాను ... మనకి, ఓ స్నేహితుడి
 ధర్మమా అంటూ రెండు టికెట్లు ఉల్ ఫాగా వచ్చింది ...
 నీవు కూడా వస్తావా ఏం...సరదాగా, పోయివద్దాం...ఎప్పుడు
 సెలవులేకదా నీకు...' అని అడిగితే, ఆతడు...ఏలాగో తప్పించు
 కుందామని చూశాడు. కాని...చివరకు ఒప్పించాను. మన
 నాలుక మీద ... పంచగ్రహకూటం, పీఠం వేసుకు కూర్చుం
 డగా...మాటవినక పోవడానికి...మహా మహులకే అలవి కాలేదే
 ... ఆ కసుగాయకు, తరమా? —

'మంచి'దంటే, 'మంచి' దనుకుని...ఆతన్ని యింటికి
 మళ్ళించి ... నేను మా డక్టరు దగ్గరకు వెళ్ళాను...

'ఎప్పుడు ..రాక' అన్నాడు ... సోదరుడు...మోటారు
 సైకిల్ సారదును, కాలులో సాముచేయిస్తూ... ఎక్కడికో
 బయలు దేరబోతూ...

"రాకరాక ... నిశ్చేపంగా ఒంటి బ్రాహ్మడు ఎదురుగా
 వస్తే...దిగరా గుర్రం..." అని పలుకరించి, కలిసి లోపలికి
 వెళ్ళాను...

'ఎప్పుడు చొచ్చావురా?...'

'ఎప్పుడు వెళ్ళానో...చెప్పానా?'

'నీముఖంలే...'

నా ముఖమేనయం... నీ చేతిమాత్ర పడలేదో...
 యింతవరకూ ఏదో యిలా బ్రతికిపోతున్నాను... లేకపోతే నీ

ముఖమే నాముఖం... యితకన్నా ఉంది...యిప్పుడు మును పటికన్నా లక్షణంగా... ఆ చోక్రముఖం...'

'వాడ... నీకెక్కడ తగిలాడు... అప్పుడే...'

'తగలడం... పరస్పరం!... మొత్తానికీ... నేను అనుకున్నంతా అయింది!... పాపం, వాడేమీ నీమీద చాడీలు చెప్పలేదు కాని... ఎందుకూ, అద్దం ఉంది, ముఖం ఉంది వేరే అడగాలా?... అంతటితోనే నా... దయదలచి వదలావని విని... చాలా సంతోషించి... నీ బౌద్ర్యాన్ని నీ యెదుటనే వేనోళ్ళ పొగడదామని... హుటాహుటి నడలన్ ఇక్కడకు దయ చేశాను...'

'ఒరే...నా శాయశక్తులా... ప్రయత్నంచేసి చూశాను సామ కామోపాయాలతో...'

'భేషో!... ఎవరా కామి?'

'ఎవరు?... ఎదురుగా ఉన్నవారే... పెళ్ళికూతుళ్ళు'

'ఏకూతురు...'

'శకుంతల...'

'...అరే... చాడి కర్మంకాలి... చివరకా దీపం సెమ్మెమీదకా... నీవు తోసింది...'

మిత్రమా! తియ్యని వ్యాధులూ, కమ్మని మందులూ ఉంటాయా? ఎవతైతే నీం... బౌషధం... కళ్ళు మూసుకొని... మ్రింగవలసిందే...'

'తప్పకుండా... యింకా వాడవలసిందే యీ పాటికి అనంతరం బోడేవా?...'

‘ఆ దేవుడు . . . అప్పటి నుంచీ . . . అసలు ముఖం తప్పించాడు. . ఇదిగో. . . ఇక రెండు రోజులు చూసి . . . బిల్లు పంపించుతాను. కందకు లేని దురద, చామ కెందుకు, మధ్య?—’

‘—చామకు, దురదంటూ రేగాలిగాని . . . అప్పుడు కంద, మందులోకైనా పనికిరాదు. . . బిల్లు ఎక్కడికీ పోదు గాని, యింకో వదిరోజులు పోనీ. . . అంతలో పాపం పెరిగినట్లు యింకా పెరుగుతుంది. . .’

‘ఎవరిపాపం?’

‘— పాపం పోనీ అని. . . దయదలచి, మీకు బిల్లులు చెల్లించే వాళ్ళది. . .’

‘చెల్లించడం పాపమో పుణ్యమో, ఆదైనా నీలాటి సైంధవులు అడ్డుపడకుండా ఉంటేనే. . .’

‘అడ్డుపడటం చేతనే తేనే . . . తలంచుకుంటే ఎవరైనా ఒడ్డు ఎక్కించ గలిగేది. . .’

‘తెన్నిసుకు వెళ్ళిపోయాడు.’

‘మూడోనాడు సాయంకాలము. . . నేనూ చంద్రశేఖరం . . . విజయనగరంలో ఉన్నాము. . .’

‘ఎక్కడికి వెళ్ళదాం?’ అన్నాను. ‘ప్రేషను నుంచి ఊళ్ళోకి వెళ్ళతూ.’

‘మీ యిష్టం.’ అన్నాడు.

‘నా యిష్టం. . . నీకు యిష్టమేతే. . .’

—యింతలో నాకు ముఖ్యుడైన స్నేహితు డొకడు తగిలి. . . మరునాడు మధ్యాహ్నం దాక . . . రాజోపచారాలతో . . . ఆతని యింటిలో మమ్మల్ని యిద్దరినీ బైదుచేసి. . . కాలక్షేపాలలో ఎక్కడికీ తెమిలి కదల నిచ్చాడు కాదు.

. . . బట్టలు వేసుకు, నేను బయలుదేరుతున్నాను. 'నేను కూడా రానా?' అని. . . మొగమాట పడుతూ అడిగాడు శేఖరం : గమ్మని తల ఊగించి. . . బండిలోకి ఎక్కబోతుండగా. . . 'ఎక్కడికి?' అని మళ్లా అడిగాడు. . .

ఒకటి, బయలుదేర బోతున్నప్పుడు బొట్టూకాటుకా పెట్టి పిలిస్తేనే కాని కదలకపోవడం, వెళ్ళబోతూ 'ఎక్కడి' కనడం . . . రెండూ మంచి శకునాలే. . . శుభ సూచనలు ముందే కనబడుతున్నవి.' అంటూ విసువుతో మంటగా కసిరాను.

'తెలియక అన్నానండీ' . . . ఆతనికి, కళ్లనీళ్ళ పర్యంతమయినది.

తెలిసో, తెలియకో . . . యిప్పుడు అనుకునిమాత్రం, ఏం లాభం? — ఎఱైనా, . . . నీ మంచికోసమే కాని . . .'

నేనన్నది . . . ఆతనికి ఏలా అర్థం అయిందా? నావంక చూసి, మాటాడకుండా, బండిలో యింకా పైకిపోయి కూర్చున్నాడు.

అమాయకత్వం చూస్తే . . . జాలి వేసింది. బుజ్జగింపుగా . . . మనం ఎక్కడికి వెలుతున్నామో తెలుసురా? అని మాటలు ప్రారంభం చేశాను,

అతడు తల ఎత్తి ముసి . . . ఊరుకున్నాడు.

“మనం వెళ్ళేది. . . అక్కడికే . . .”

“ . . . ఎక్కడి” కని. . . తల ఊగించాడు.

నేను కొంచెం నవ్వుగా. . . “ఆ అమ్మాయిని, యిది వరకు వన్నడన్నా చూశావా? . . . తెరమీదా. . . కలలోనూ కాదు, నేననేది. . . మనిసి. . . నిండునిలువు”

నింటూ చిరునవ్వు నవ్వాడు . . . చివర అన్న వాటికి. . . , చిన్నపుచ్చుకున్నాడు. నేను. . . చేత అంకుశం అప్పుడప్పుడే, వదలదలచుకోలేదు.

“అసలు. . . ఆ పిల్లది యీ ఊరేనన్న సంగతైనా తెలుసునా? . . . తెలియదూ? . . . ఎవరినన్నా అడగలేకపోయినావా? . . . యే సినిమా పత్రికవాళ్ళకి వ్రాసినా, మరునాటికి జవాబు పచ్చేదే. . . పోనీ కేరాఫ్ వారి కంపెనీకే ఉత్తరం వ్రాయకపోయినావూ? . . . మూడోనాటికి ముత్యాలలాటి అక్షరాలతో సంతకమై ముద్దొచ్చే బొమ్మవచ్చేదే? దానికి మంచి ప్రేము వేయించినా అందమూ, చందమూ, కాని, అచ్చు అయి కాగితాలలోనుంచి కత్తిరించి. . . గోడకు అతికించుతే—వం ఫలం? . . . ఊ. . . మంచిదాని మీదనేకన్ను వేషావులే. . . చిదిపి దీపం పెట్టవచ్చును. పైపూతలవల్ల వచ్చిన కళ కాదది. . . అసలు పిల్లది, మెరిసిపోతూ ఉంటుంది. . . చూస్తావుకా. . . ?”

ఆతనిని. . . కనిపెడుతూనే ఉన్నాను. నా మాటలతో గిలిగింతలై. . . పిల్లవాడు లోలోపల కిలకిలలాడ పోవడం. . . కళ్ళ మెరపులో. . . ఉబలాటం దాచుకోగలిగినంత రాయడా వం?—

—ఎండ మండిపోతూన్నది. గుమ్మంలోనే బండిదిగి... అతని చేయి విడవకుండా పట్టుకుని లోపలికి ప్రవేశించి ..ఎదురుగా ఎవరూ కనబడకపోతే... మనరాక తెలిసేందుకు .. గొంతు సవరించుకున్నాను.

పక్కవనారా వేపునుంచి . . . తలుపు తీసుకుని . . . వాళ్ళ అమ్మ. .తలుపులు వేసుకు పడుకున్నది కాబోలు చీకటిలోంచి వెలుతురులోకి రావడంలో, చూపు అనడానికి కళ్ళు చికిలించుకుంటూ... చూసి పోల్చుకుని... దగ్గరకు వస్తూ... 'త్రోవతప్పి వచ్చారులాగుంది...' అంటూ పళ్ళె మంత ముఖం చేసుకుని... మాకున్న స్నేహం సరసమాడి... చేతులో ఉన్న వినకర్ర... అందించింది. కూర్చున్నాము...

‘దాహం కావాలా?’

‘ఎంత త్రాగినా... దాహం తీరుతుంది గనకనా’

‘పోదురూ... మీకు... తల నెరిసినా, యింకాచిన్న తనమే...’ అని మరీ చొరవగా మాట రానిచ్చి... నాలుక కొన పంటితో నొక్కుతూ... సంకోచాతో... “వీ రెవరు?” అని శేఖరాన్ని సూచించింది...

‘ఎవరైతేనేం... నాతో వచ్చినప్పుడు... నా అంత వారన్నమాటే కాదూ...’

‘చూరు ఆరై నా... మీ అంతవారు మీరే... అందరి కన్నా... అయిదాకు లెక్కువ చదివితిరి!..’

‘మన చదువు ఇతరులకు ఒంట పట్టింది, కాని...’—
 యీ ముసలి సరసాలకి అంతు అంటూ ఎప్పటికి ఉండేదో కాని
 యితలో... అవతలనుంచి... ఎవరే అమ్మా!—’ అను
 కుంటూ, ఆ అమ్మాయి... గుమ్మంలోకి లోపలనుంచివచ్చి
 అక్కడే అగి... నన్ను చూసి... ఏనుగనెక్కినంత సంతో
 షంగా .. చంద్ర బింబంగా ముఖం చేసుకుంది...

శేఖరం కళ్ళకు... ఆ అమ్మాయి కనబడటం...

ముఖమంతా నీళ్ళు కారుతూన్నవి... బోడుక్కున్న
 బాడీ తడిసి ఒంటికంటున్నది .. ఒళ్ళూ ముఖమూ సూది
 మొసమోపే సందులేకుండా... వేలి, కందగడ్డలా గ... బాడీ,
 విప్పకుండానే... వీలయినంతవరకూ వీపుమీద, మెడదాకా
 ఎగసన దోసుకుని... దువ్వెనతో, చేయి వెనుకకు మెలివేసి
 గోక్కుంటూ... దురదలో హెచ్చుతగ్గుల తికమకలు ముఖ
 కవలికలో... పెదవి విరుపుల్లో ప్రకటించుతూ... తలంటి
 పోసుకున్న జుట్టు... పై నంతారేగి... అలకలు కళ్ళదాకా
 అంటుకుని... చెవులూ ముక్కు... బోసిగా...

—అదీ...చూడటం శేఖరం...సుభద్రా కుమారిని

‘రా...సుబ్బులూ! యిక్కడ పరాయివాళ్ళెవరూలేరులే!
 యీ అబ్బాయి, నిన్ను చూడాలని మా ఊరునుంచి గంపె
 డాశతో, వచ్చాడు. ఆస పెట్టింది నేనేననుకో. ప్రాహ్యూసర్లను
 ముప్పతిప్పలా పెట్టి మూడు చెరువుల నీళ్ళు త్రాగించుతూ,
 ఎక్కడో కొమ్మెక్కి కూర్చున్న ప్రసిద్ధ తారను మనం సంద

ర్పించ వీలవుతుందా?, అని యీతడు నిరాశ చేసికున్నాడు. కాని. . . నేను, “మరేంముణిగిపోలేదయ్యా! యిప్పుడంటే యిలా ఆకాశానికి అంటిందికాని సుబ్బులు నా కళ్ళముందర పిల్ల కాదూ పరికిణీ కట్టుకోకుండా నా ముందర తిరిగేదే. దానిల్లు బంగారంగానూ, యిప్పు డింత యిద్దైనా మనం వెళ్ళితే ఆమా త్రం దరిశనమైనా యివ్వదా! ఏం చూదాముగా? అని హామీ యిచ్చి తీసుకువచ్చాను. రా వచ్చి యిలాకూర్చో. యింటి కివచ్చిన పెద్దమచుషులకు మరియూద చేయడం... ఏంకావాలో, పళ్ళో, పాలో ఏమీ కనుక్కోకుండా యింకా చిన్నతనమేనా? పెద్దగా పేరుమోగి. . .’

సుబ్బులు... సినీమా సడకతో వచ్చి శేఖరం బారుస కూర్చున్నది. ఆతడు కూర్చున్నచోట, ఆమె ఎక్కడ తగులు తుందో అని ఒళ్ళు కుదించుకున్నాడు, నేను నవ్వు ఆపుకున్నాను.

“ఎంతపేరుమోగినా అదంతా మీ చలువే. దానికి యింకా నేర్చుకోవాలి యింకా బాగా పైకి రావాలి, అని ఎప్పుడు అదే ఒకటే ధోరణి కాని అందరిలాగా చిక్కు నీలుగులూ నేర్చిన పిల్లకాదండీ అయినామీరు ఎరుగని దున్నది కనుకనా? అని తల్లి అందుకున్నది: “అవునులే—అబ్బే! దాని కవేమీ లేవు నేనెరుగను గనుకనా” యీ, లాటి అతుకు మాటలు; నడుమనడుమ విసురుతూ మాటకు అడ్డంవచ్చి. . .

“మళ్ళా ఎక్కడా బుక్ కాలేదా?” అని ఆ అమ్మా యిని పలుకరించాను. సుబ్బులు తల్లివంక చూసింది.

‘వీళ్ళకు సమాధానాలు చెప్పలేక నాపని అవుతున్న దండీ... ఏ పూట కాపూట ఎవరో ఒకరు రావడం... ఎంతైనా యిస్తాం పిల్లదాన్ని సంపించాలి అని ప్రాణాలుతీయడం... తెరమీద ఎక్కివదో త్రైతక్కలాడి రావడమా కావలసింది మనకు ? ... దానికి ఎవరు బడితే వాళ్ళు తయారు: మనకు డబ్బే ప్రధానం కాదుకదా!— ఏదో ... మంచి చోటుచూసి... అన్నీ కలిసివచ్చేట్టుగా ఉంటేనే గాని... అమ్మాయి యీ మారు కదల నంటూంది ... దాని అవసరం ఉంటే — దాని కాళ్ళ దగ్గరకే వస్తారు ... వచ్చారో ... దేశాన్ని దోచుకున్నారో! అమ్మాయి పేరు చెబితేనే ... కనక వరం కురుస్తుంది ... ఎవ రెరుగరు గనుక?—’ (... అన్నింటికీ తల ఊగించడమే తప్ప, జవాబు చెప్పడానికి అందులో ఏమున్నదీ ? ఎవరిని కదిలించినా వచ్చేది ఆపాదమే!... ఎవరెరుగరు?—)

— రాచకార్యం అయిపోయింది... కాఫీ... గీఫీ... ఎండకూడా, చల్ల బడుతుంది:

‘వెళ్ళి—వస్తాను ...

‘అప్పుడేనా...’ అన్నది, తల్లి. ‘ఈపూటేనా’ అన్నది, కూతురు...

‘—ఎన్నాళ్ళున్నా మీయింట్లో, ఎప్పటి కప్పుడు పరగడువే... అని తల్లి వేపు చూసి నవ్వి... సుబ్బులతో— ‘అవును. నేను... యీవాళ బండికి వెళ్ళుతాను, మరి, యీ పిల్లవాడు... నాలుగు రోజుల పాటు యిక్కడ ఉంటాడు... మీకు తీరుబడిగా ఉన్నప్పుడు, చూసిపోవడానికి... వస్తాడు...’

అని, 'రావడం నీకు యిష్టమేనా?' అని చూపులతో ప్రశ్న వేశాను . . .

— తల్లి నవ్వింది : సుబ్బులు కిలకిలలాడుతూ, అల్లరి పిల్లవాడిని బెదరించటం లాగా . . . నావేపుకు చేయి విసిరింది; నేను దూరం కావడంచేత తడవ లేదు కాని, శేఖరం ముఖం సిండా . . . చేతిచెమ్మట . . . ఒత్తుగా జల్లుకుంది.

— 'ఉండే నాలుగు రోజులూ . . . యిక్కడే ఉండమనండి: . . . ఏమీ లోపం చేయముకదా . . . మాకు కలిగిన దాంట్లో . . .' అని అన్నది . . . తల్లి . . .

నేను శేఖరంవంక చూశాను; అందు కత డేమంటాడో అని; — 'నేనూ బతులు దేరుతానండీ . . . మీతోనే .. యింటి దగ్గర మా అమ్మ బెంగపెట్టకుంటుంది ..' అని, నాకన్న ముందుగా లేచి నిలుచుని వీధివేపు దోవతీశాడు . . .

'యీ . . . ఊరు బాగుండలేదు కాబోలు, ఆ అబ్బాయికి . . .' అని యీసడింపుతో అన్నది తల్లి. సుబ్బులు నవ్వుతూ . . . క్రింద చతికిలపడి కూర్చుని . . . కుచ్చెళ్లు మోకాళ్ళపైకి లాగి . . . దువ్వెన పెద్దపళ్ళతో . . . చర్మం గీరుకుపోయేటట్టుగా గోక్కుంటూ . . . యికిలిస్తూ . . .

తల్లి, గుమ్మందాకా నన్ను సాగనంపటానికి వచ్చింది; శేఖరం అప్పుడే 'త్రోవన పోయే ఏదో బండి ఆపి అందులో ఎక్కి కూర్చుని . . . ముందునుంచి . . . నన్ను తొందరపెడుతూ తొంగిచూసి, రమ్మని తలఠాగించాడు. గుర్రం బెదిరినట్టుగా . . . బండి పరుగెత్తుతూంది. శేఖరం, పరధ్యానంతో, మాటాడకుండా

...ఎక్కడో చూస్తున్నాడు. . .నాకో, నేను మాటాడుకుంటున్నాను . . .

— 'నయమే . . . సుబ్బులు ఒళ్లు నిరుటిలాగా పేలలేదు. పాపం క్రిందకి వేసంగికి . . . ఎక్కడబడితే అక్కడ సెగెడలు. . . కళ్ళూ ముఖమూ వాచిపోయి. . . ఒంటి చీరె నిండా నెత్తురు డాగులూ . . . అసలు ఒంటిమీద గుడ్డఅయినా నిలిచిందా. . . చూసేవాళ్ళకే రోతపుడితే. . . దాని కది యింకా యెంత బాధపడిఉండాలి? —

'యింతకూ దానినడం దోషం. . . తల్లి చెరిపేసింది. . . బొడ్డూడక ముందునుంచీ . . . చుట్టకాల్పుతం . . . నల్లమందు వేయడం నేర్పితే. . . అవి అందరికీ పడతాయా: అవిఅయినా, పోనీ, రోజుకు ఏ ఒకటో రెండో అయితే అనుకోవచ్చును. . . మూరెడూ బారెడూ. . . మగవాళ్ళకన్న ఎక్కువగా రోజల్లా బహుశే తగలేయడం. . . కుంకుడుకాయలంత ఉండలు మింగడం . . . ఏమన్నా అంటే. . . యీ దేశంవాళ్ళకు యింతే, మీకు తెలియకపోతే చూస్తూ ఊరుకోండి. . . చేతనైతే మీరూ. . . మొదలెట్టండి. . .' అని మంచిగా. 'తగదు' అని బుద్ధిచెప్పబోతే. . . నామీదికి రయ్మని లేస్తుంది ఆతల్లి. ఇంకా కొంతమెరుగుకాదూ. . . అందరిమీదలాగా. . . నామీద, ఆతల్లికూతురూ విరుచుకుపడి. . . బూతులకు రేగితే. . . వాళ్ళముందు ఎవడు నిలువగలడు? — వాళ్ళనోటికి ఎవరు సమాధానం చెప్పకలరు? —

'నరే. . . యిప్పుడు పులిమీది పుట్రగా కొత్త ఎద్దడి కూడా వచ్చిపడిందా! . . . ఏలక్షణంగానన్నా ఉంది. . . యిది . . .

దీనికి పుట్టిన తెగులేకాని... సినిమాలో వేషాలు వేశే వాళ్ళందరూ... ఆలా ఒళ్ళు తెలియకుండా తాగు తారా? — ఆలా అయితే ఎంత సంపాదించినా ఆగుతుందా? ...

‘ఏమిటో... వీళ్ళని తలచడంకూడా పావమే అనిపిస్తుంది ఒక్కొక్కప్పుడు. ఆలా అనుకుని మానేస్తున్నామా? దాలిగుంటలో కుక్కలాగా... అప్పుడలా అనుకోవడమే కాని ... తరువాత, బుద్ధి, మళ్లా దానంతట అది గడ్డితింటూనే ఉంటుంది... ఏమిటో... యీ బ్రతుకు... యిందులో, యిన్ని ... అతుకులూ ”

— అర్థంలేకుండా... అసందర్భంగా ... అడ్డదిడ్డంగా ... కొన్ని అబద్ధాలు... బండిదిగేనాకా... విడవకుండా, ఆతనికి వినబడుతూండేట్టుగా... నాలో నేను గంద్రగోళం చేసేశాను. రైలు ఎక్కి... ఊళ్లోదిగి... ఎవరి ప్రోవను వారు యిళ్లకు వెళ్లిపోయినాము.

— నెల్లాళ్ళకు :

... తెరమీద... ఆ తని పోలికఉన్న బొమ్మ చూసి... డాక్టరుకు శేఖరంమాట జ్ఞాపకంవచ్చింది. ‘పుచ్చుకున్నన్నాళ్ళు - పుచ్చుకుని, అజాపజా తెలియకుండా పోయినాడు చూడరా, వాడు; యీ పాటికి మంచం ఎక్కిఉంటాడులే... అని అక్కసుతో మాటాడాడు.— అవునోయ్! దేవర ఔషధమే సేవిస్తూంటే... యిప్పటికీ, నీవన్నంతపని తప్పకుండా

అయేది... అన్నాను... డాక్టరుకు, త్రాగుతూన్న, సోడా...
... రోషంమీద కొరమారి... ముక్కుల్లోంచి, నోటినుంచీ
త్రాగినదంతా గళబిళగా... ఉమ్మివేశాడు... రోజాడు.

గేటుబయటికి వచ్చాము... శేఖరం, సైకిలుమీద
ఎక్కబోతున్నాడు... నన్ను చూచి... ఆగి, దగ్గిరకువచ్చాడు.
డాక్టరు... అతని అభివాదము పెడమొగంతో కొంచెం నిక్కు
గా అందుకున్నాడు...

‘ఏమోయ్... ఏలా ఉన్నావు?’ అన్నాను...

‘కులాసాగా ఉన్నానండీ... మీదర్శనానికి రావాలనే
అనుకుంటూన్నాను... టెన్నిస్ మాచెస్కు వెళ్ళి నిన్ననే
వచ్చాను... అందుచేత...’

... సరే, ... రేపు కలుసుకుందాము, తీరికగా...
డాక్టరుగారియింట్లో... అని అతన్ని పంపించి వేశాను.

‘ఏరా... మంచం ఎక్కడానికి బదులు... సైకిలెక్కి
ఝమాయించి పోతున్నాడే... ఏమిటీ మిరకిల్...’ అని నిల
వేశాను, డాక్టరును. గుక్కతిప్పకోలేక పోయాడు.

‘ఏలా ఉన్నాడు యిప్పుడు?—’

డాక్టరు నీరసంగా... ‘బాగానే ఉన్నాడ’ని... ఉ
సూరుమన్నాడు.

‘ఎందుచేత... ఏలా?... నీమందే పనిచేసిందంటా
వా, నీకే నమ్మకంలేకపోయా: నీకన్న గొప్పవాడు చేపట్టి...
కుదిర్పాడంటావా?... డాక్టరుకు... అన్నీ గొంతున పడ్డవి.

పోరా... ఎవరికర్థం వారిది... ఎంతచేసినా...
ఎవరికో యింకోకరికామాట దక్కుతుంది!' అన్నాడు నిర్భే
దంతో... యింటికివెళ్లి నడుం వాల్చిన తరువాత.

మీకు మూట దక్కితే చాలునుగా; ఏంరామరి, రేపు,
వాడు ఫీజు తీసుకువచ్చి యిస్తాడుగాని, మరియూదగా పుచ్చు
కుని.. ఏనాడనుల సభకైనా ధర్మం చేయి...'

'ఏం' అని తల ఊగించాడు డాక్టరు...

'మొదడును ఏమాత్రం వాడనిజాతి, మీ తరువాత అది
ఒక్కటే...'

డిఫర్ మేషన్...'

—కాదోయ్! 'డి' కాదు 'రి' ఉన్నమాట ముఖంమీద
నే ఒకసారికి పదిసారులు అనేస్తే... ఉలికి... లేకపోతే, ఏమి
టిరా యింతవరకూ మీరుచేస్తున్న నిర్వాకం?... గడియారం
యెడమచేతిలోలేదీ... నాడి చూడలేరు: చూచినా...
ఒంట్లో ఏలావున్నదీ... జబ్బుఏమిటో, రోగి... మీకు పాతం
చెపితేనేకాని అర్థం చేసికోలేరు. యిందులో, యీ సర్వజ్ఞ
త్వానికి తోడు... నాలుగుసార్లు తొందరగా అటూఇటూ
తిరగడం... అవతల వాడిన కసరడం... అసలే వాడు ఎంతో
ఆదుర్దాతో, ఏదో ఉద్ధరిస్తారుకదా అనివస్తే... మీ హంగా
మాకూ భేషజానికి... నిజంగా, భాయిలా వచ్చేట్టుగా చేస్తారు
తరువాత... కుదిరేభారం భగవంతుని అనుగ్రహంమీద...
వాళ్లువాళ్లు చేసికున్న... కర్మమీద...

అయితే... యిక మేమొందుకూ?'

అదేరా నేను యిందాకటినుంచీ వేస్తున్న ప్రశ్న, భాయీ అంటే కోపంకాని. . . నీమటుకు నీవేంచేస్తున్నావు చెప్పు ? . . . యింట్లో ఎవరికై నా జబ్బుచేస్తే ఏడుకొండలవాడికి మ్రొక్కుకోవడం. . . ముడుపు కట్టడం. . . తాయెతులు కట్టించడం. . . విభూతి పెట్టించడం . . . దొడ్డివసారాలో, రంగాచార్యులు కూర్చుని కలవంలో నూరించి మాత్రలుకట్టి యివ్వడం . . . మీదా కా వచ్చినప్పుడు. . . అంతే యితరులకై తే. . . యిన్ని రంగు నీళ్లు . . .

ఎక్కడనుంచి. . . ఎక్కడకు తీస్తున్నావు . . . నీ వనే మాట ఒకటైనా సబబుగా ఉందా ? . . .

—ఉండదు. . . ఉంటే నీ కర్ణమాతుందా ? ఎందుయ్యో యింకా మోరాయింపు ? . . . శేఖరం సంగతి ఏమిటి చెప్పు...? నాకు తెలియదంటున్నావుగా. . . నీవేచెప్పు. . .

అంతా వివరంగా, ఆతడికి అర్థమయ్యేట్లు చెప్పాను. . . . 'వయసువస్తున్న కుర్రవాళ్ళకు . . . సాధారణంగా ఎవరికో ఒకరికి తప్ప. . . అలా తప్పని సరిగా. . . తెలియకుండా నడుముసడలు తూండటం. . . సరే. . .

'యిక్కడ ఏం వచ్చిందంటే. . . మనసులో ఆ అమ్మాయిని నిలుపుకుని, తరువాత, అసహ్యమే అయినా, అందులోనూ ఏదో తృప్తి పొందుతున్నాడు. . . వాంఛతో ముదిరించుకున్న వ్యాధి. . . అరికట్టడానికి ఆతని ఆ తత్వానికి అలవి కానిదై పోయింది. . .

అది తెలియక, నీవద్దకు వచ్చాడు. నీకూ అంతతెలివి లేకపోయింది. సామాన్య విధానాలన్నీ, అతనిమీద ఉపయో

గించి చూశావు. సంసారం చేయించావు. . . కాని శకుంతలనే కాదు, సుబ్బులును తీసుకువచ్చి వాడికి అంటకట్టినా. . . మనము అసలు దానిని ఏమీ అరికట్టకలిగే వాళ్ళముకాము.

‘మనసులో బొమ్మను. . . మనసుచేతనే చెరిపేయించాలి. మనసుకు రోషం ఎక్కితే. . . మనచేతకాని ఘనకార్యం . . . నమూలంగా. . . నిమిషంలో, అది చేసేస్తుంది.

‘శేఖరం. . . అవాళనుంచే బాగుపడింది. . .

అన్నీ ఆలా ఒనగూడటంకాదు. . . నేను ఆలోచించి. . . తెలివిమీద చేసినపనే అది. . . సుబ్బులు. మండువేసగిలో మిట్ట మధ్యాహ్నం . . . అంత అసహ్యంగాను ఉంటుందన్న సంగతి నాకు తెలిసినదే . . . నేను అనుకున్నంత భీభత్సంగా లేకపోనా. . . రోహిణి ముదరలేదుగా . . . అదే వాడికి తల ముక్కలైంది.

‘ఆదెబ్బకు. . . దిమ్మ తిరిగిపోయి. . . సరిలయిన ధోరణికి . . . తనంతట తానే మళ్ళాడు, ఎప్పటికీ యిలాటి జబ్బు పడడు. కర్మచాలక. . . ఒకవేళ పడే సందర్భమే అంటూ వచ్చినా. . . మీ సేవ చేయడానికి రాడు. . .

— డాక్టరు. . . సిగ్గులేకుండా . . . నవ్వుతూ ‘యిప్పటికీ నీ మనసు చల్లబడిందా. . .’ అన్నాడు . . . వెక్కిరించాడు. . .
. . . మరునాడు ఎదురుగుండా మేడమీద. . . గ్రామఫోను మోతలో గొంతులు కలిపి. . . శకుంతల, ‘చ-ల్లా నా-యే-నూ-లేరా. . . నాసామి మువ్వగోపాళా. . .’ ఘనా జటాగా పాడు తూన్నది; క్రింద, మనోహారం . . . ఎవరిమీదనో, రోజుకన్న ఎక్కువగా అరుస్తున్నది. . .

స ర్వ మ ం గ శ

నిన్ను వెదుక్కుంటూ వచ్చానమ్మా!

—ఇంతదూరం, ఎక్కడో కృష్ణాతీరాన్నుంచి... చల్లని తల్లిని, కష్టాలన్నీ విని, కడుపులో పెట్టుకు ఆదరిస్తావని, నీలో కలిసిపోదామని వచ్చానమ్మా!

...సహించారు; మనసులో ఎంత అసహ్యపడుతూ న్నా, బయటికి కనబరచకుండా, ఆదరంలో చూస్తూ, తమ జౌదార్యాన్ని ప్రకటించకుని, లోకంచేత 'అహం' అనిపించు కుని, కోటియజ్జాలఫలం దక్కినట్లు, మురిసిపోయినారు : కాని, అర్థంచేసుకుని, అచుతాపంలో పాలుపంచుకోలేని, ఈ లోకానికి... ఎంతదూరమైపోతే మాత్రం ఏ మమ్మా.

నావాళ్లే నాకు కానివ్వాలి అన్నప్పుడు... పంచప్రాణాలూ, మమకారం, నిల్వినవాళ్లే, వంచనచేసి తూలనాడినప్పుడు... కోరికలు, ఇక ఈ జన్మకు తీరవనే నిరాశ కుదురుకు పోయిన తరువాత... బ్రతికి మాత్రం ఫల మే మున్నదమ్మా!

తీరా... ఇక ఎన్నటికీ కనపడనని తేలిపోయిన తరువాత... అన్నయ్య, పాపం, తల్లి లోమికనుక... విచారపడతాడు. నాజీ వితం అంతా అడవినికాచిన వెన్నెల అయిపోయినప్పటికీ... నా బాధలన్నీ నేను భరించుకుంటూ, ఇంట్లో చేదోడువాదోడుగా ఉండి, అక్కరకు అడ్డుపడుతూన్నన్ని నాళ్లూ, ఆయనకేమీ చీమంత ఐనా, నా గొడవ పట్టలేదు; ఇప్పుడు మాత్రం, ఇబ్బంది

వచ్చిస్తాను, ఆదుకునేందుకు మనిషి లేకపోయింది కదా అని నన్ను తలుచుకుంటాడేమో; అదేనా ఎంతసేపులే... వదిన కౌగిలిలోకి వెళ్ళిపోయినతరువాత, లోకాన్నే మరచిపోతాడు.

మాచెల్లెలు, జానకా, అభం శుభం దానికి ఏం తెలుసు దానిపెనిమిటి నాకు చేసిన అపకారం... కాదు, ఉపకారం... దానికి తెలిస్తే... ఓర్పుకుని, భరించగల జాణతనం.. ఆ అమాయకురాలికి, పసిపాపకు... ఏదమ్మా!

“వయస్సు మళ్ళుతున్నావాడు... కొరక రాని కొరివి... ఆ నికృష్టుడికి, బంగారంవంటి పండుతెల్లని కట్టి పెట్టవద్దు.. ఇది సుతరామూ కూడదు... రెండోపెళ్ళివాడితో అది బావుకు నేది ఏమిటి” అని నేను పట్టుపట్టి, ఆసంబంధం మానిపించాలని, శాయశక్తులా అన్నయ్యతో పోరుపెట్టాను; కాని నామాట వింటాడే? పిల్ల సుఖపడుతుందట!... ఆమాటకు అర్థం ఉన్నదా ఆడది సుఖపడటం అంటే ఏమిటో, ఆ మొగరాయుడుకు తెలుసునా? ముద్దినను సగలూ చీరెలూ, ఇనపపెట్టెలో నిండు సంచులూ చూసుకుంటే కడుపు నిండిపోతుందా?...పైగా, నేను ఇంకా ఏమున్న అనిపోతానేమోనని... మొదటి పెళ్ళి వాడని పిల్లవాడు చిన్నవాడని, లక్షణమయినవాడని...నిన్ను ఇస్తే... ఏమైంది చెప్పు... ఆయుర్దాయం ఉండాలి, సుఖపడి అనుభవించే యోగం ఉండాలికాని. ఈ మాటకు నానోరు కట్టుపడింది...మనసు చిల్లులుపడిపోతే మాత్రం... అతనికేం?

— మూడుముళ్ళూ పడ్డాయి. పడ్డ ఆరుమాసాలకే పిల్ల ఈడేరింది. వడసారం, పదమూడో ఏను సగపాలై నా గడవలేదు

పిల్ల ఏసరికాదు. కాకపోతేనేం, మూడుముచ్చట్లు తీరినతరువాత, ఒక్కక్షణం ఉండనిచ్చాడా పిల్లను నట్టింట! గద్ద తన్నుకు పోయినట్టే నేను మళ్ళా నోరుచేసుకున్నాను అప్పుడు కూడా... అన్నయ్యతో, నెమ్మదిగా .. 'ఇంకోసంవత్సరమన్నా ఆగితే మంచిదని బావగారితో ఏలాగైనా చెప్పి ఒప్పించు; పిల్ల కొంచెం చెక్కొంటే కాని, ఇప్పటినుంచీ కాపురం ఏం దిద్దుకుంటుంది. ఇంకో దిక్కులేదు, వంటరిగా ప్లాయెను...' అని బ్రతిమాలుకున్నాను. అన్నయ్యకే ఈ ఊహ తట్టవలసింది... పోనీ, వినైనా హర్షించడా అనుకుంటే, ఆలాకాకపోగా, పైపెచ్చు ఎదురు తిరిగి... 'ఎంతకాలం నోట్లో వేలు వేసుకు కూర్చుంటా ఉనుకుంటావు? ఆడదిక్కు లేకనే గూట దీపం పెట్టేవాళ్ళు లేకనేగా... వెంటనే పెళ్ళి చేసుకుంది... ఏం, తీపెళ్ళిందా ఏం... దానికడుకు నేను అమ్మకు కడుపున పడ్డానుట... ఇంకా, ఆయన పుణ్యమా అంటూ మంచి వాడు కనుక, ఇంతకాలం ఆపాడు. మనం చూడటం లేదూ, లోకంలో... వెంటనే... పసుపుబట్టలతోనే తీసుకు వెళ్ళి కాపురం పెట్టుకున్నవాళ్ళు ఎంతమంది లేరు?— ఆలా చేస్తేమాత్రం వద్దనగలిగే వాళ్ళమా? నీమాటల కేంలే? నట్టింట కనబడు తూన్నాన్నాళ్ళు.. ఎంత వయసు వచ్చినా, మనకు పసిపిల్లే.. అవతలవాళ్ళ కష్టసుఖాలుకూడా కొంచెం యోచించవద్దూ..' అంటూ నన్ను గదమాయింది, బావమరదిని వెనక వేసుకు వచ్చాడు. నేను అనేదేముందీ ఇక... అన్నింటికీ తల ఊప వలసినదాన్నే నాయెయి! పోనీ, చెప్పిచూసేవా లైవరె నా ఉన్నా

రాలంటే, ఇరుసార్వాలూ.. నా అన్నవారు లేరు. ఇటు మా అన్నయ్య... అటు మాజాసకీమొగుడు పూర్ణయ్య శాసురూ .. ఎవరియింటికి వారే పెద్దలు!

సరే, ఆకాస్త మొక్కూకూడా తీరిపోయింది. గది అలంకారాలన్నీ ఇరుగమ్మా, పొరుగమ్మా ఎవరో చేయిచేసుకుని కానిచ్చేశారు. నాకు, ఒకమారి తొంగిచూడ్డానికైనా మనసు ఒప్పలేదు. పిండివంటదగ్గర కూర్చున్నంతసేపూ, కంటనీరు పెడుతూనే ఉన్నాను. పొగపోయి కళ్ళు ఎర్రవారిన వనుకున్నారు... పేరంటాళ్ళు. మనసు ఎంత కుమిలిపోతూన్నదో ఎవరూ గ్రహించలేదు... నయమే అదీని!

ఇక... ఆ కాపురం ముచ్చల్లు ఏమని చెప్పేది! మూడు నిద్రూకాగానే, తెల్లవారితే మంగళవారమయిన, నిమిషం నిలవకుండా తర్లించుకు వెళ్ళిపోయినాడు... తీసుకువెళ్ళి కత్తుల బోనులో ఇరికించాడు. మెదలడానికి వీలులేదు. కూరనార అమ్మేనాళ్ళోనే నా మాట్లాడకూడదు. నుగపురుగుకంట బడరాదు .. మా పక్కవీధిలోనే ఉన్నా... మళ్ళా గడపతొక్కనీయలేదు: ప్రాణాలన్నీ దానిమీదే పెట్టుకుని ఉన్నా... పోయి ఒకమారు కంటనైనా చూద్దామంటే, నాకు అసలు పారాగత్తెం ఉందీ? ఇక, బండిలో కాలు పెట్టాతూ, నేను మడిగట్టుకుని ఊరగాయలు సర్దుతూంటే, బెదురుకుంటూవచ్చి, నన్ను కావలించుకుని... "ఒక్కరైనా ఉండలేనే, రోజూ వచ్చిచూసి వెళ్ళుతూ ఉండవే అక్కయ్యా! ... మిమ్మల్నందర్నీ విడిచివెళ్ళుతూంటే, ఏమిటో తగని దిగులుగా ఉండే..." అని

గావురుమన్నది. నేనూ, అదైర్వ్యపడినేకురది మరీ జెగట్టిలిపోతుం
దని, రొమ్ముకు అనుముకుని... నముదాయింనాను. చెవుదా
మనుకున్న నాలుగుమాటలూ చెప్పక ముందే... అన్నయ్య,
బంకీవాడు తొందర పడుతున్నాడని వచ్చి మాకిద్దరికీ ఎడబా
టులు చేశాడు. పోనీ ఆతరువాత వాడన్నా ఖిరిగిచూశాడా...
నేను అనుక్షణం పోరుతూన్నా... ఏముందిచూసేందుకు .. వాళ్ల
కాపురం వాళ్లు చేసుకుంటూన్నాట. చీటికీ మాటికీ... ఇట్టే
అట్టే మనంగనక వెళుతూంటిమాయెనా, తిగమీద ఏం నేరాలు
చెప్తుంది... మన కేం దోచిపెడుతుంది అని అని ఆయన
అనుమానపడవచ్చును... లేనిపోని కలతలు తెచ్చిపెట్టడం ఏం
దుకూ... ఇలా సాకులు చెప్పి తప్పించుకుంటూండేవాడు.

వారంరోజులైంది... వాకిల్లో... ప్రొద్దున్నే ముగ్గు
నేస్తూండేవేళకు శాస్త్రురు వీభూతి పెండెకట్టుతో ఉండినట్టాడు...
'అంబయ్య ఇంకా నిద్రలేవలేదుటమ్మా...' అని రోడ్డుమీద
నిలుచునే ఓ పొల్లుకేక పెట్టాడు. పలుదోముపుల్ల తిరి తిప్పి
నములుకుంటూ, అన్నయ్య, కేకవని, బోవలనుంది వచ్చి ..
ఆయన్ను రమ్మని తలపిసిరాడు. మట్టు ఎక్కుతూ, నావంక
మోర పెట్టి... 'దానికి కొంచెం నలత ఏ ఉండమ్మా... చెయ్యి
తీరిక అయితరువాత ఒక్క-మారి వచ్చి చూసిపో...' అని,
అన్నయ్యతో ఏదో ఈమాటా ఆమాటా ఆడి వెళ్ళిపోయి
నాడు.

వినేటప్పటికే నాకు కాళ్ళూ చేతులూ ఆడలేదు. ముగ్గు
బుట్ట అక్కడే పారేసి పరుగెత్తాను. పోయిచూద్దమకదా...

పిల్లది బొత్తిగా లోజెడ్డది. గడపలో కాలుపెట్టి నప్పటినుంచీ మూసినకన్ను తెరవడంలేదుట... ఆయన, ఒంటిపూట ఇంత ఉడకేసుకు తింటూ... దానికి జావకాచి పడేస్తూ... వ్యవహారం ముదిరేదాకా... తీసువచ్చాడు. నన్ను చూసేటప్పటికీ, జానకికి ప్రాణం లేచివచ్చింది. ఏముందీ, ఒకరి నొకరు కావి లించుకుని... దాన్ని చూసి నేను ఏడవా... నన్ను చూసి అది ఏడవా : ఇంతలో అన్నయ్య కూడా వచ్చాడు. స్థితిగతులు తెలిసినతరువాత వాడికి వెళ్ళబుట్టింది. ఆపథంగాపోయి డాక్టరును పిలుచుకువచ్చాడు... టైఫాయిడ్ అని తేలింది.

మా యింటికి తక్షణం తీసుకువెళ్ళామన్నాను. ఆపిసి నారికి ఖర్చు తగ్గడమే కావాలిసింది... వెంటనే సరే అన్నాడు. కాని, ఒకచిక్కు వచ్చింది. మావదినే, కార్యం అయిపోయిన మర్నాడే పురిటికివెళ్ళింది. అన్నయ్య ఆసాయంకాలమే దొరతో సర్కిటు వెళ్ళాలట... సెలవు దొరికే నాకరీ కాదాయెను : మళ్ళా తిరిగి రావడానికి ఏ ఇరవైరోజులో పడుతుంది... అంత వరకూ, రెండోదిక్కు లేకుండా నేను నిభాయించడం ఏలా ? ఏమిటీ చేయడం ఇప్పుడు ? నాకు ఎంతమాత్రమూ ఇవ్వమూ లేకపోయినా, ఆ మానవుడు, ఉండమని అనకపోయినా, తప్పింది కాదు : అది, మళ్ళా లేచి ప్రజల్లో పడేదాకా అక్కడే నా కొలువు.

తిరిగివచ్చి, మడిఫోవతులుపట్టుకునివెళ్ళి... వేగిరంస్నానం చేసి వంటచేశాను. అన్నయ్య, మొగమాటం చంపుకుని ఆపూట అక్కడే భోజనంచేసి సాయంత్రం బండ్రికి వెళ్ళిపోయినాడు.

క్రమంగా, ఆరోజు కారోజు ముసలాయన గుసగుసలు మాని, కొంచెం ముఖంవిప్పారి ఉండే...డు. వడ్రపోవేతంగా చేసి పెడుతుంటి నాయును; ఏం తీపెళ్ళిందా...వేళకు అన్నీ అమరుస్తూంటే; మొదటిలో మాట పలుకూ లేకపోయినా ఆనాటికానాడు, అదీ ఇదీ కనుక్కోడం... భోజనం ముందర లోకాభి రామాయణం వేయడం... ఆషామాషీ లాడటం... నన్ను నవ్విస్తూండటం .. మొత్తానికి, నా చేత అక్కరకు వచ్చినట్టే ఉంది: మనిషి కవళికలో కొంతమార్పు కని పించింది. నాకుకూడా, మొదట ముళ్ళమీద ఉన్నట్టుండీ, ఎప్పుడు ఇవతల పడదామా అని ఉన్నా... పోనుపోను, కొంత బెరుకు తీరింది.

మూడువారాలు గడచిపోయినవి. జానకి బబ్బు ముళ్ళముఖంపట్టింది. పథ్యం పెట్టి, నేను మా యింటికి వద్దామనుకున్నాను. కాని, మన యత్నమా, తానొకటితలిస్తే దైవమొకటి తలచిందని. .. కావలసిన కారణారం వేరుగా ఉండగా... ఇంతకూ, అన్నీ అల్లా ఒసగూడాయి. అన్నయ్య ఇంగోపదిరోజుల దాకా రాసని, టపా తీసుకువెళ్ళే జవాను చేత కబురంపించాడు. అందాకా అక్కడే ఉండమని జానకి పట్టుపట్టింది. మా మరదికూడా... ఏకళ నున్నడో... బలవంతం చేశాడు. పోనీలే, వాళ్ళు అంత ప్రాధేయపడుతున్నప్పుడు ... అక్కడ మాత్రం మించిపోయే దేముంది, ఒంటరిగా ఉండాలిసందేశదా, అన్నయ్య వచ్చేదాకా: పోనీ, ఈలోపుగా పిల్లకు జవపట్టేదాకా కనిపెట్టుకుని ఉండవచ్చునని... అట్టే బెట్టుచెయ్యకుండా మెత్తపడ్డాను.

పడిలేచిందా, అప్పుడే పొయిలాకటకు రానియ్యడానికి నేను ఒప్పుకోలేదు. ఏం గంప చాకిరీ ఉందని? ముచ్చటగా ముగ్గురికి వగడి వార్చడం అదోపనా? పైగా, మాతల్లి, లేచి తిరుగుకుండాటమే నాకు కొండంత సత్తువ తెచ్చింది. బిహ్వ చచ్చిఉండేమో కావలసినవి అడిగి చేసిపెట్టేదాన్ని...

తిన్నది వంటపడుతూన్న కొద్దీ... బాగా తెప్పిరిల్లి కోలు కుంటుంది జానకి: సంధ్య పడగానే, ముందుదానికి అన్నం పెట్టేనే దాన్ని... అంగట్లో మెతుకులు అంగట్లో ఉండగానే. చెయికడుక్కోడు వ్యవధానం పక్కమీద ఒరిగేది పగలు కునకడానికి వీలులేదేమో, మళ్ళా పొద్దుపొడిచేదాకా ఆదమ రచి నిద్రపోయేది. నేను, ఆయనకోసం కనిపెట్టుకుని ఉండి, తిన్నతరువాత... పిండో పాండో నోటకొట్టుకుని, మూతలు పెట్టేసి, వసారా అంచున ఆమాలతీ పందిరికి దగ్గరగా పక్కవేసు కునేదాన్ని: జానకి పక్కగదిలో పడుకునేది ... కటకటాల తలుపు కనుక... పిలిస్తే పలకడానికి అందుబాటు. ఆయన... ఇంటిముందు ఆరుబయట పడుకునేవాడు.

—అర్ధరాత్రి... చప్పున మెళకువ వచ్చింది. పిండారబోసి నట్లు వెన్నెల... ఆలకించి చూశాను: అవతలపక్క, కునినందు లో ... కొంచెం అలికిడి వినపడ్డది: నాళ్ళ నడుమ; దొంగా తోడుమోతూ రావడానికి వీలులేనిస్థలం: ఏమిటా చూద్దా... మని లేచి, మెల్లిగా ఆ వేపుకు వెళ్ళాను:

మందారచెట్లనీడలు పడుతూ నేలంతా, చీకటీ వెలు తునూ మాసికల చదరంగ పాళీలాగా ఉంది. మొదట

ఏమీ కనిపించలేదు, మళ్ళా పరకాయించి చూశాను: చెట్ల చాటున ఎవరో ఉన్నట్టుంది... కాళ్ళు చూచాయగా కనిపించి నవి. ఒళ్ళు రులుమున్నది: గుండె గొంతుకలోకి ఎగదట్టి కెక్కుమని.. దగ్గు, అరుపు కలిసి... కేక పెట్టాను. నోట... అరవడానికై నా...మాట రావడం లేదు: కాళ్ళు పాతుకుపోయినాయి. వెర్రిభయంలో... రెప్ప ఆడలేదు: గుడ్లు అప్పగించి చూస్తూ నిలవబడిపోయినాను.

— మనిషి తొందరగా నడిచిపోతూన్న చప్పుడు... దొడ్డితలుపు తపేలున పడ్డది: మా మరిది, చెట్టుమాటునుంచి, నిదానంగా, నాదగ్గరికి వచ్చాడు. నన్ను చూసి.. పోల్కుకోక ముందు ఉలికిపడి... అంతలో తెప్పరిల్లాడు: భార్య ఏమోననుకుని భయపడి ఉంటాడు మొదట : అవతల మనిషిని నేను గుర్తించాను : మాయింట్లో పనిచేసే... ముత్యాలు :

‘ఇక్కడ నిలుచున్నావే... నిద్రలో నడిచివచ్చావా’ ఆయన ఏమీ చలించకుండా... మామూలుగా అడిగాడు : నేనేమీ సమాధానం చెప్పకుండా ఊరుకున్నాను. ఒక్కనిమిషం నన్ను పరకాయించి చూసి, ‘పోయి పడుకో’ అని, ఏదో గొణుగుకుని వెళ్ళిపోయినాడు.

నేను, వెళ్ళి, మళ్ళా మంచంమీద పడుకున్నాను. నిద్ర రాదు... ఆలోచనలన్ని సముద్రకెరటాల లాగా నన్ను ఆవరించి ఊపివేసినవి. పక్క కుదరక చాలాసేపు అటూ ఇటూ దొర్రాను : ఎంతో సేపటికి కాని, ఎట్లో అటు పాలుపోయింది

కాదు. నిశ్చయానికంటూ వచ్చిన తరువాతకూడా...తలచుకోవడం, దద్దరిల్లిపోవడం! ఎలాగైతేనేం, మనసును ఒప్పించాను : జయించానన్న ఉత్సాహంలో...చిరునవ్వు పెదవుల మీద మొలక లెత్తుతుండగానే...జోగి పోయినాను :

—ఎంతో సేపటికి, మళ్ళా మెళకువ వచ్చింది : తట్టి... గిలిగింత పెట్టి లేపిపట్టింది : కళ్ళు తెరిచాను : వెన్నెల మనక వారింది...చుక్కపొడవభోతుంది : చూపు...మరల్చి... ఆ...వేపుకు...సారించాను : నా కాళ్ళదగ్గర...పాదం పట్టుకుని కదుపుతూ...మా మరది కూర్చుని ఉన్నాడు : నాకు, తెలుసును...ఆయన వస్తాడని...అలా అవుతుందని : నాకు, ఇష్టమేకాదూ...

నేను మనలడం కనిపెట్టి...ఆయన, ధైర్యం చాలక... చట్టన లేచి నిలుచున్నాడు : ఎక్కడ మనసు మార్చుకుని... బెడిసి పోతాడో అని...నోరు మెదల్చుకుండా...ఆవంక చేతులు జాచి...బలవంతంగా పొదువుకున్నాను.. ఆయన్ని సుఖపెట్టడంలో...ఆయనకోసం...నేను, లోకం...నన్నే నేను...మరచి పోయినాను.

ద్వితీయవిఘ్నం కాలేదు...అలా అవుతుండేమోనని... ఆయన కుండవలసిన ఆస్కారా అంతా నేను వడ్డాను : వారం రోజులు...వరుసగా—

పొరబాటుకాదు...తెలిసి చేసినపనే..నన్ను మోసగించలేదు...ఆయన...మొగమాటపడకపోతే..నేనే బలవంతంచేసే

దాన్ని...అవునమ్మా...ఆపరిస్థితి ఆలాటిది ! ఏం.. నీకుకూడా ఈ మాటంటే ఆశ్చర్యం వేస్తూన్నదా? కళ్ళుకానరాని కండ కావరంతో... అప్పుడు పోతరించిపోయి . ఇప్పుడు ఇంకోవేషం వేస్తూంది...ఇది... ఎంతకైనా తగిందే... తెగించిపోయిన తరువాత...అని అనుకుంటూన్నావా?—కాదమ్మా, కథ సాంతం విను...

వారంలోజులు దాటినతరువాత... అనుకున్న దానికోన్న ముందరగానే, అన్నయ్య తిరిగివచ్చాడు : నేను...మళ్ళా మాయింట్లో...గృహప్రవేశ మైనాను : అప్పటికి జానకి బాగాలేచి తిరుగుతూ, దానిపని అది చేసుకునే ధోరణిలో పడ్డది.

నెల్లాళ్ళయింది...కొంచెంబెంగగా ఉంది :

రెండోనెల... అనుమానంగా...అవునా, కాదా అని...ఏలాగో మనసు కుదట పరుచుకుంటూ తిరిగాను :

మూడోనెల... నిశ్చయమయింది : కొంప నిలువునా కూలిపోయింది. అన్నయ్యకు కూడా ఆచోకీ తెలిసింది :

ఏంచేస్తాడు, పాపం... నన్నా గద్దించి అడగలేడు... ఎవరితోనన్నా చెప్పడానికా ... ఇంకా ఏమన్నాఉందా ... వాడలో ఉండనిస్తారా...తల ఎత్తుకు తిరగనిస్తారా? ... దాచడమా... ఎంతకాలమని?ఎప్పుడో ఒకప్పుడు పాపం బద్దలుకాక తప్పతుందా?

అయిదోనెలజొరబడేదాకా...ఏంచేయాలో తోచక... కాలుకాలిన పిల్లలాగా...నిలిచినచోట నిలవకుండా ... నానా

హైరానూ పడ్డాడు: ఇక, ఒకక్షణం తామసించడానికి వీలు లేదు... అప్పటికే అమృలక్కలందరూ ఏలాగో పసికట్టి... గుస గుసలు పోతున్నారు: అవి ఏమన్నా చెవినిపడ్డవో ఏంభర్మమో... ఎన్నడూ పల్లెత్తి నన్ను ఒక్కమాట సాధారణంగా అనని వాడు... ఆనాడు ఇంటికి వచ్చిరావడంతోనే రుద్రుడై పోయినాడు... ఒకటని, ఒకటి అనలేదా: అన్నిటికీ ఒడిపట్టి ఊరుకున్నాను.

ఊరుకున్నా నన్నమాటే కాని... పైకీ, నాకు తరతర బుట్టింది. అంతవరకూ... ముంచుకువస్తున్నా... మనసు... తుడిచిన పలకలాగా... ఏ ఊహా కనపడకుండా... అదో మాదిరి మైకంగా... ఏదోఫలానా అనిచెప్పలేని బాధగా... సుతోషంగా... ఉంటూవచ్చింది: అన్నయ్య ధూకుడు చూసిన తరువాత ఒకమాదిరి అయోమయంలో పడి పోయినాను... ఏది దారి?... అంతటితో ఊరుకుంటాడా... పెచ్చుమీరిపోయి... రెక్కపట్టుకు వాకిట్లోకి ఈడ్చివేస్తే... నేను ఏం కావాలి?

అనుకున్నంతా అయింది... గెంటడంతరువాయి... కాని, మామరది... ఆయన్ను మా అన్నయ్య సలహా అడిగాడట, ఏం చేయాలని... అవును గొర్రె కటికవాణ్ణే నమ్ముతుంది!.. ఆయన అడ్డుపడి, ఏదో హితబోధచేసి... అన్నయ్య మూర్ఖం విడువకపోవడంచేత... తానేకర్చులన్నీ భరించేపద్ధతిమీద... ఆరాత్రిరాత్రే... పట్నంబండికి పంపించాడు.

రైలుదిగగానే... నన్ను తీసుకు వెళ్ళడానికి స్టేషనుకు వచ్చిన బుక్కా దొరసాసవెంట ఆస్పత్రికి వెళ్ళాను. మా మరిది ... వాళ్ళకు, నేను బండి ఎక్కగానే తెలిగ్రాం ఇచ్చాడట...

మళ్ళా ఏడునెల్లకు ... ఇవతలపడ్డాను ... నా బంగారు తండ్రిని, వాళ్ళు... ఏం చేసుకున్నారో... ఎవరికి పెంచుకోనిచ్చారో... భూమిమీదపడగానే... వాడికీ నాకూ ఈ జన్మకు రుణం తీరిపోయింది!

ఎల్లకాలం... వాళ్ళుమాత్రం ఉండనిస్తారా? నాకు మళ్ళా మా ఊరు వెళ్ళాలంటే... మొగం చెల్లడంలేదు. ఎప్పుడు బయలుదేరుతావని అన్నయ్య ఉత్తరం వ్రాశాడు ... నేను మెదలకుండా ఊరుకున్నాను. అప్పుడు, ఆయనే స్వయంగావచ్చి ... తీసుకు వెళ్ళి యింగ్లొ దిగవిడిచాడు.

వదినె... నెల్లాళ్ళక్రితమే పిల్లనెత్తుకుని వచ్చింది, అన్నయ్య వెళ్ళి భారసాల చేసుకుని ... నెల వెళ్లకముందే ... తీసుకువచ్చాడట. వచ్చానా. నాతో, మావాడూ మాట్లాడలేదు. సరే, మావదినె, నన్ను చూడగానే మొగం పక్కకు తిప్పుకోని 11 దిలోకి వెళ్ళిపోయింది. చెప్పరానిదానికన్నా కనా కష్టమైపోయినాను. తెల్లవారి లేవడంతోనే నేను కంటబడితినాయెనా, ఇద్దరి ముఖాలూ మటమటలాడిపోయేవి, అయితే, అన్నీ అమర్చిపెడితే, విస్తరి ముందరికివచ్చి. ఎంచులుపెడుతూ నుస్టుగా భోంచేయడానికి.. అప్పుడు మాత్రం.. ఏ అడ్డంకీ లేదు; అందుకు పనికివస్తాను.

నామీద దయతలచి ఉంచుకున్నారా? . చాకిరికి మనిషి తేరగా అమిరిందిగనుక . వలాగో సరిపెట్టుకుంటున్నారు. మా వదిసె. ఆరాణీ, అసలు మంచినాడే అంతంతాయెను . ఎన్నడూ అవతల చెంబు ఇనతలపెట్టిన పాపాన పోయిందా. అందులో, బాలింతరాలు. అన్నయ్యకు ఆవిడ కాలు క్రిందపెడితే ఎక్కడ అరిగిపోతుందోనని. ఎంతభయం?

నేనూ.. బాలింతరాలనే కానూ. కాని.. నా ముద్దు ముక్కలు చేసేది ఎవరు? ఆ మాట తలవటానికైనా . ,వీలుం దా? . బిళ్ళు భారకించినా. ఎంత ఓసిక లేకపోయినా. . వేళకు లేవకుండా, కొంచెం బద్దకించి మూలిగానో, ఇక అవి దెప్పుళ్ళు కావు. సాధింపులుకావు .నాతల్లో! గుండె చిల్లెం కట్టిపోయింది. ఎంతకైనా తల ఒగ్గవలసినదాన్నేగా.

‘నాకంట నరుడు పడరాదు, నరుడి కంట నేను పడ రాదు’. ఇలా రెండునెల్లు పైగా . . రాణీవాసమైపోయింది నా బ్రతుకు. వెలుపల సావడిలోకైనా వచ్చేదాన్ని కాదు. అన్నాళ్లు గడపదిగితే, బట్టు!

ఇక, లోకం.

పాడులోకం. . వేలు వంచడానికి సందుదొరికితే ఊరుకుం టుందా. . గోరంతలు కొండంతలుచేసి, దుయ్యబట్టుకోక మాను తుందా? ఒకకంట్లో సున్నం. . రెండోకంట్లో కారం.

అన్నయ్యను. . పగమయోగ్యుడికి ఇంత కష్టంవచ్చిందా. అయ్యో పాపం. అని ఊరడించింది.

ఇంతకూ కారకురాలినికదా అని . . ఈ కులనాపకు రాలిని పడదిట్టింది:

తిడుతూన్న ఆనాలికే . . మామరది . . మహానుభావుడు, ఆపత్తులో అడ్డపడ్డాడని ఆయన్ను అందలాన పట్టింది: అయినా, అది ఎంతవరకు నిజమోలే . . నోరు మాటాడు తూంటే నొసలు వెక్కిరిస్తూన్నప్పుడు . . దేన్నినమ్మడం?

ఇలా . ఈ అగచాట్లమూరిబ్రతుకు . . ఎప్పటికి తెల్ల వారనూ అని నాగుండెల్లో రాయిపడ్డది. కాని, ఇంతలో ఏం జరిగిందను కున్నామా . .

మా బానకికి . . నెలలు నిండాయి. సుఖంగానే చెంబెడు నీళ్లు పోసుకుని . . తల్లి పిల్లవాడు గట్టెక్కి ఇవతలపడ్డారు. నక్షత్రదోషం ఏదో రవంత ఉండటం, పోవడానికి నూనెలో మొగంచూసుకున్నారు. నేను రానన్నా, ససేమిరా కాదు కూడదని, వట్టుబలవంతాన పీక్కెళ్లారు.

మా అమ్మడు పీటలమీద కూర్చొనిఉండగా, చూడ ముచ్చటై ఒక్కమారు చేయితీరిక చేసుకుని, గుమ్మంలోంచి తొంగిచూశాను . . ఎన్నాళ్లైందో దాన్నిచూసి . .

అది నావంక చూసేసరికి . . ముఖం వెనక్కు లాక్కున్నాను. దాని కంట పడలేక పోయినాను :

ఆశీర్వచనాలైన తరువాత . . పాపణ్ణి పొత్తిళ్లలో పొదివి . . నాదగ్గరకు తీసుకు వచ్చింది బానకి. నేను తలుపుకు చెయిబారబాచి బారగిలబడి . . కంట నీటిబాట్టు పొడమ

కుండా, పళ్ళుబిగివిని నిలుచుని ఉన్నాను. నావాలకం ఏం కనిపెట్టగలదు . . . పిచ్చపాడ గట్టు . . . పిల్లవాణ్ణి నాచేతులో పెట్టబోతూ . . . వెళ్ళునాయనా . . . ఆమ్మ ! . . . చూడవే . . . నిన్ను చూసి నవ్వుతున్నాడేవ్, అక్కయ్యా ! . . . ఇక నిన్ను వదలడేమోనేవ్, . . . తీసుకోవే. . . పోనీలే నేను పనికిరాకపోతే. . . మీఅమ్మ దగ్గరకే వెళ్ళు బాబూ . . .’ అని తన ఉబలాటం కొద్దీ . . . ఏమేమో పలుకుతూంది. నాకు . . . ఏలా ఉందని చెప్పనూ? . . .

పక్కను చోద్యం చోస్తూఉన్న పెద్ద ముత్తైదువ ఒకావిడ . . . అవునే, జానకీ . . . వీడిని మీ అక్కయ్యకు ఇచ్చేసి . . . నీవు ఇంకో కొడుకును కనుక్కోవే . . .’ అని . . . ఆమెకు తోచినట్లు . . . హాస్యమాడింది. . . వింటూన్న వాళ్ళు నవ్వారు: నా మనసులో భగభగమన్నది . . . జాస్తూన్న చేతులు వెనక్కు నెట్టుకుని . . . నీరోడుతూన్న కళ్ళతో వెనక్కు తిరిగాను : అందరి పాయసాల్లోనూ నెయ్యి ఒలికినప్పుడు . . . నా వంతుకు దక్కేది . . . పచ్చి విషమేనా?

‘ కంట్లో నిప్పులు పెట్టుకుంది . . . చూసి ఓర్చే నేర్పు కూడానా . . .’ జానకీ . . . మా జానకీ . . . ఈ మాటలు . . . నా వెనకాల అన్నది : . . . అననీ, నిండా మునిగినవాళ్ళకేం చలి?

అంతటితో . . . ఆకాండ అయిపోయింది: అన్నం నోటికి పోలేదు: మెతుకు ముట్టకుండా . . . ఊరికే విస్తరిముందర కూ

ర్చుని లేచాను: దానికేంలే, కడుపు నిండే ఉందికాదూ, ఇవన్నీ చూసుకుంటూ!

ఓ విధంగానా, నాకు వంచన! పులిమీద పుట్ర రేగింది! రాత్రి భోజనాలైన తరువాత, ఒంటిపాటున . . మామరది నాకు, అడ్డంవచ్చాడు: మరి, అధమం ఏమూడు నెలలైనా . . గదిలో పక్క వేయించుకునేందుకు వీలు లేదుగా . . ఎదురు గుండా నేను కనబడుతుంటిని. ఊరుకోవలసినంత కర్మం ఏం వచ్చింది? ఒకమారు లోకువైన తరువాత . . ఇక . . ఛీ . . మగపురుగులు !

ఎంత స్వాతంత్ర్యంతో నాచెయి పట్టుకున్నా డనుకున్నా వు? ఊరుకున్నాను: ఇంకా ముదరనీ . .

రెండో చెయ్యి . . నా భుజంమీద వేసి . . మెడ మీదుగా వాల్చి నన్ను దగ్గరకు లాక్కు నే . . గృహస్థ మార్గంలో . . ఉన్నాడు:

జానకి . . గుమ్మంలోకి వచ్చింది . . మమ్మల్ని చూసి గుడ్లు వెళ్ళుకొచ్చి . . తూలుతూ వెనకి అంగవేసి . . తలుపు తఫీమనిపించి, లోపలపడి కెవ్వు మన్నది.

- మా ప్రబుద్ధుడు, తన ధోరణిలో తా నున్నాడు కాని . . వెనుకా ముందూ చూడటం ఉందా? రానిచ్చాను . . మెదలకుం . . అసహ్యించుకుని ముఖం తిప్పేసుకోకుండా . . మరి దగ్గరకు రానిచ్చాను. మా యిద్దరి పెదవులకీ, నూలువాసి కూడా ఎడం లేదు. అందాకా వచ్చినతరువాత, పిడికిలి ఇనుప

గుండులాగా చేసి, ఎగువకు, గురిగా పళ్ళు కరుచుకు పోయే
టట్టు . . గడ్డం చెక్కలయేట్టు . . విరగ బాడిచాను. తగిలే
తగలడంతోనే, మళ్ళా కిక్కురు మనకుండా, చాపచట్టుగా పడి
పోయినాడు . . మా మరది . . అంత సత్తువ ఎక్కడనుంచి
వచ్చిందో నాకు!

వెనక్కు తిరిగిచూడకుండా . . దూసుకు వచ్చి . . చూ
డకుండా రావడంలో . . పారిజాతం చెట్టు మీద పడి,
లేచి . . ఎలా పోయిపడ్డానో, మా యింటిదగ్గర పిలవగా,
పిలవగా ఓపట్టుకు, మా వదినె . . పమిలె సర్దుకుంటూ . .
వచ్చి తలుపు తీసి . . నిలవకుండా పోయి, గదితలుపు గడియ
వేసుకున్నది — నాకు, ఊరినపుండుమీద ఉప్పుకారం చల్లిన
ట్లయింది—అందరికీ నేను భారమే!

అప్పటికి ఈ ఆలోచన లేదు సుమా మతిచెడి, . .
మనస్సంతా పాడై పోయి . . ఊభపడుతూ . . సావడి నాలు
గుమూలలా కలయ దిరుగుతుండగా . . వంకెను, బిరువుగా . .
అన్నయ్య కోటు . . జేబు కనిపించింది . . చూడగానే . .
అప్పుడూ, ఈ ఆలోచనతో చింది . . చూస్తూన్న కొద్దీ అది పా
దుకు పోయింది. ఒక్క-క్షణం ఇక ఆలస్యం చేయకుండా, పర్చు
మెల్లిగాతీసి . . కావలసినంత అందులో ఉందో లేదో చూసు
కుని, చేతబట్టకుని . . పిల్లిలాగా అడుగులో అడుగువేసుకుం
టూ, ఆ యింటికి . . యింటివాళ్ళకూ . . అంతటితో ఋణం
తీర్చుకుని . . వచ్చేశాను.

ఎవరికంటా పడకుండా . . రైల్లో పడి . . రెండు
సార్లు, ఎక్కడమారాలో తెలియక, దోసతప్పి . . . వెనుకా
ముందూ అయి . . చివరకు . . ఇవాళ అసుర సంధ్యలో . .
ఇక్కడ దిగాను,

- దిగి యకాయకిని వచ్చే శాసమ్మా, నాలిక పిడచబారి
పోతూంది. మా గంగమ్మ తల్లిని చూడందీ . . పచ్చి మంచినీ
ళ్ళన్నా ముట్టకూడదనుకుని. . తీరోపవాసఫలం దో వ లో నే
దక్కించుకు వచ్చాను.

చిరుకెరటాల మీదుగా. . అనుమానాలన్నీ వొడ్డుకు పరు
గెత్తిస్తున్నావా? . నాకు అంతమాత్రం తెలియదనుకున్నావమ్మా!
చెప్పనా?

మా మరదిని ఎందుకు లోబరచుకున్నావనా? - నా కోసం
కాదు. . నా చెల్లెలికోసం. వెలిరుచులు మరగి, ఇక దానికి దక్క
కుండా పోతాడేమోనని. . దాని జీవితం ధ్వంసంకాకుండా, నన్ను
బలి యిచ్చుకున్నాను. నాకే కోరికఉండి, చెడిపోవాలనుకుంటే
. . ఆముసలితాతేనా . . దొరికింది - దేశం గొడ్డుపోయిందా? -
తనను వలచివచ్చా ననుకున్నాడు. . యిష్టం వచ్చినప్పుడు, వీలు
చిక్కినప్పుడల్లా. . లోకువచేసుకోగల. . ప్రజ్ఞ ఉందనుకున్నాడు . .
పాపం. . పిచ్చిబ్రాహ్మడు. ఆ జన్మ అంతేలే! బుద్ధి వచ్చిందం
టావా, ఏమో, నాకు నమ్మకంలేదు. బుద్ధే ఉంటే నీతీనియమం
అనేదే ఏమూలైనా ఉంటే - చేసిన పాడుపని ఆనలాతో, ప్రతిష్ఠ
సంపాదించుకునేందుకు, పెనగులాడుతాడా? - కన్ను తెరవని
ఫసికూనను కటికవాళ్ళకు అప్పగించనిస్తాడా?

— జానకి, నేను విరగడైపోయిందే చాలునని, సంతోషిస్తుంది. పోనీలే, నామీద జాలితలవడం.. నాకోసం బాధ పడటంకన్న.. ఇదేమంచిది. నామీద కోపం అల్లా దానికి మొగుడిమీద ప్రేమను ఫుట్టిస్తుంది. మ్రానిపళ్లు అందుబాటులో లేక పోయినకొద్దీ.. మెడ మరీ సాగుతుంది: ఇంకొకరికి దక్కిపోతున్నాడని తెలిసినప్పుడు కాని, ఆడదానికి.. మగవాణ్ని.. తానే సర్వాపోశనం పట్టాలనే తహతహ వుట్టదు: ఆలా జరిగిందో.. అంతకన్నా, నాకుమరికావలసినదేముంది?

కన్నతరువాత.. నెలలు మోసినందుకు ఫలం దక్కకుండా చేజారిపోయిన తరువాత కాని.. కడుపు తీపంకే ఏమిటో తెలియలేదమ్మా. పోనీలే.. ఒంటరిగా మాయమైపోవడంకన్న, తీరని కోరికలన్నా, వెంటతీసుకు వస్తూన్నాను: అదీ కొంత మేలే కాదూ?

ఎవరిమీద పగ సాధించను.. ఎన్నింటికని ఏడ్వను.. నాకు లేకపోయినా.. ఇంకోరన్నా.. నామూలాల కుదట పడి బాగుండటమే పదివేలు!

అన్నయ్య అంటావా- 'పోయి గంగలో కలవనీ—దాని కిలాటి విపరీతపుబుద్ధి ఫుట్టినప్పుడే అదిమాకు కానిదై పోయింది అని మొండిగా అనేస్తాడు: ఒకవేళ.. అనలేక ఊరుకున్నా, నేర్చే నెరజాణ, మావదినె ఉండనే ఉన్నదిగా!

నేను, ఎవడివెంటనో పడి, దేశాలుపట్టి పోయినాను. అనుకుంటారు. అంతేకాని.. వాళ్లనోటివాక్యమే ఫలిస్తూన్నదని,, ఏలాఅనుకోగలరు?

ఇక . . వాల్లెవరికీ నేను కలలోనైనా కనపడను కాదూ-

‘నీది ఇంతదొడ్డమనసా’ అని ఆశ్చర్యపడుతున్నావా? - నీ
వొక్కతెవేనా, మరి, ఈ ఏడేడు పథాలుగు లోకాల్లోనూ?

మీచెల్లెలు పార్వతికోసం . . మహేశ్వరుడితో నీవు
ఆడిన నాటకమే - నేనూ వర్ణించానమ్మా: విన్ను చూసి నేర్చు
కున్న దేనమ్మా.

మన ఇద్దరి మనసూ ఒకటి- మన కోరికలు ఒకటి-మన
ఇద్దరి పేరుకూడా ఒకటే . . అందుకనే . . నిన్ను వెదు
క్కుంటూ వచ్చానమ్మా.

క న క జా న కి

పక్కలో కూర్చుని చక్కలిగింతలతో నిదుర మెలుకున తెప్పించినది:— ‘పగలు . . నిదుర . .’ నానిదుర కలత చూసి పకాలు మన్నది . . ‘పనికి . . చెరుపంటారు . . పెద్దలు . .’ చెక్కిలి నొక్కుకుపోతూంది: లేచి కూర్చున్నాను. మతు విదిలించుకుంటూ .

‘లేపు ఉదయానికి తిరిగి ఆఫీసు జేసుకోవాలా . . రాత్రంతా ఇహ . . బండి కుదింపులో నిదురలేక’

‘పక్కను నేనూ లేక ..’

— విరుచుకుంటూన్న, ఒళ్లు ఆపాళాన ఆపి కొంచెం చిరాకుగా, ‘ఎక సెక్కం పనికిరాదనే - అదమాయింపుతో ‘ఏమిటీ వాలకం?’ - అనే ప్రశ్న, మి శాను.

ఇంకా మీకు నిదురే . . నేను రెప్పలు ధూకుడుగా అల్లార్చాను.

‘మేలుకున్నా ఇంకా కలలే’ - పాఠం చెపుతున్నట్టుగా నన్ను పసివాడిక్రింద కట్టిన . . తొణకని బెణకని రీచి చూసి చూసి - -ముందుకు వచ్చేసింది.

‘నీవు అంటూన్నది ఏమిటో తెలుసునా’ - గదమాయింపులూ కోపం దాచుకో లేకపోయినాను.

‘ఆహా మరి, మీరు అనుకుంటూన్నదీ. తెలుసు! . . ,

నా మొగం రమారమి కందగడ్డ అవుతూన్నది. ఆమెకు ఏమీ, చీమ కుట్టినట్టుగా నన్నా లేదు.

‘అన్నీ అబద్ధాలు’

“అవును. మీరు ఆడినవి, అనుకున్నవి”

నాకు వింటూన్న కొద్దీ తామసం ముంచెత్తుకు వచ్చి, జవాబు చెప్పడానికి నోటమాట పెగలలేదు

— ఆమె నోరు చేసుకుంది.

— అవును ముమ్మాటికీ మీరు నన్ను విడిచి బ్రతుక లేరు, నేను లేనిది ఇక మీజీవితం ఎడారి: నేను ఉంటే బ్రతుకంతా బంగారు పంట — మూడునాళ్ళ ముచ్చటలో మనము మురిసిపోయిందెంత? ఎన్ని అబద్ధాలు! ఎంత ముందు చూపున్న దండీ మీకు ?’

“అలాగే?”

మరి, యీలాగా కూడాను: పట్నవాసం నుంచి బంగారు తండ్రి, పల్లెటూరు పావనం చేయడానికి దయచేయగానే పడుచెవతె ఊరకుంటుంది? ఊరుకోని వయసుగతై, ఆ సామి పంట పండించేందుకు ఎంద రెన్ననినా, హద్దుమీరకుండా, ఎలా ఉంటుంది ? ఎవరిమాటో కాదు, నేననేది, నన్నే: ఏంచేశాను, మీరు వస్తూన్నారనగానే, ఎవరో ఎలా ఉంటారో . . ఎలాటి వారవునో కాదో కాకపోయినా అదెంత పని మన చేతిలోదేకదా, అని ఎన్నెన్ని ఆలోచనలకు పోయినాను. ఎప్పుడు వస్తారో అని ఎదురు చూశాను, రాగానే పనిగా మీ

కంటబడి చూసి కవ్వించాను. తలుపుచాటున నిలుచుని, మీరు చూడకుండా, చూసిచూసి, మెచ్చుకొని తల ఊచాను. బిడియం విడిచి పిలచాను; వలచాను; అవునా

‘నా కంత గర్వం లేదు.’

‘లేకపోతే తెచ్చుకోండి: నన్ను చూచిఅయినా నేర్చుకోండి. నాకు నేను అందగత్తెనని ఎంత గర్వ మనుకున్నారు? అందానికీకాని, ఐశ్వర్యానికీకాని నా కాలిగోరికి సరిపోయేవారు, ఈ ఊరిలో ఎవరున్నారు?’

‘అవును, ఉండరు.’

‘ఒకవేళ ఉంటే. మీరు నాకోసమనే ఉండరు’

‘అది నేను ఒప్పుకోను, నీతిప్రధానంగాని’

‘బూతుకు కూడానా ? మీ బులిబుచ్చికాలు నమ్మే అంత సంగనాచిని అయితే, మీరాడేమాటే నేపాడేపాట అయ్యేది . . . అప్పుడు మీరు, మనసులో అంచనా వేసుకున్నందుకు సరిగా మూటాముల్లే కట్టుకుని రొండోకంటివాడికి తెలియకుండా యింటిలోపాపలను యింటిలోనే విడిచి, మీ వెంటబడి, మీరు ఎక్కడికివెళ్ళితే అక్కడకువచ్చి తాళికట్టని - తలుపుచాటు - కాపురం చేస్తూ, మీరు రమ్మంటే రావడం, పొమ్మంటే పోయే చోటు లేకపోయినా పోవడం. . . అదేనా మీరు నేర్చే నీతి ?

‘నీవు పొరబడుతున్నావు. . . నీమీద నాకు పవిత్రమైన ప్రేమ.’

‘ఒళ్ళు తెలిసే మాటాడుతున్నారా. . . యింకా నిద్ర లోకలవరింతలేనా ? మీరంత పవిత్రమైన ప్రేమ ఉన్నవారని తెలిస్తే, మీ చాయలకే నేను రాకపోదును : అదంటే నాకు అసహ్యం’

‘ఆ-హః. . .’

అవును. భార్యకు భర్తమీద, భక్తునికి భగవంతుని మీద . . ఆలాటి అనురాగం పవిత్రమని అంటారేమో; అది నాకు ఏలా తెలుస్తుంది. భర్తలేడు. భర్తలేకుండా భార్యత్వం నానొసటను విధిగా వ్రాసిన భగవంతుడు . . ఉండీలేడు.”

—చీకటి తప్పుకు వెంపరలాడే ఒప్పుల కుప్పలందరూ తెచ్చుకునే సాకే, ఆమెకూ చిక్కిందని, నావెనుకటి అనుభవాలను పోల్చి చూసుకుని, నాలో నేను నవ్వుకున్నాను. అది ఆమె ఏలాగో కనిపెట్టింది. మళ్ళా అందుకున్నది.

‘అందుకనే మీరు అనుకుంటున్నారు. ఆ అగచాల్లే నిజమై, ఎందుకూ కొరగాని వాడే నిజముగా మగడైతే, ఎందుకు తను మనసిచ్చినవానితో లేచిపోరాదూ అని, అంతేనా ? మీరు కాదని మోరాయించబోకండి.

‘నేను ఎందుకు ఎవరితోనైనా లేచిపోవాలి ? . .

. . ‘మీ ముససబుగారికి, మా అక్కయ్యను మొదటి మనువుకు యిచ్చారు : కాపురం లేక వయసు గడపలేక, ఆమె ఆయేడే మా పాలెగానితో మరో తాలూకాలో కాపురం పెట్టింది. కడుపు ఓనాడు నిండనీయండి నిండకపోనీయండి.

కరువుదీరా మగడంటూ ఎవరో ఒకడు దొరికినదే చాలు పది వేలనుకున్నది. దాని మానాన అది సుఖపడుతుంది. అంతకు మించిన నోములు నోయలేదు : బూతులో నీతి నిలుపుకుని ఒకడినీడనే ఒదిగి ఉంది.

‘మా బావకు నన్ను కట్టబెట్టారు : మా వాళ్ళు అంతా సిద్ధమే . . అల్లుడినోట శని ఉన్నదని మావాళ్ళకీ ఊరివారికీ తెలిసినా, ఆ సిచూసి అది పరాయిగా పోకుండా నన్ను ముందుకు త్రోశారు.

‘నేను మరో - మరో దాన్నయితే, తిండి తిప్పలూ తినక, యెడ్చి, అందరినీ యేడిపించి, ఏ నూయో - గోయో చూసుకుంటానని హంగామాచేసి, కొంపంతా ఓ కొలిక్కి తీసుకురావలసింది. కాని పెళ్ళిమాట వినగానే ఎగిరి గంతేసినంత సంబరపడి సైఠ అన్నాను. ఇంకా ముహూర్తం ఎన్నాళ్లో ఉన్నా ఆవాళనుంచే అక్కయ్య నగలన్నీ పెట్టుకుని, కట్టినకోక కట్టకుండా దాని చీరలన్నీ కట్టుకుని, నాలంత సిగ్గుమాలిన శిఖండి యింకోకతె లేదన్నంతగా తయారయినాను: అవును. నాదేం పోయింది ? నలుగురూ నన్ను చూసి నవ్వితే, ఎందుకో తెలియకపోతేనూ నేను బిడియపడటం, అయినా నవ్విన నాపసా నెవతె మాపరగణాలో అన్నిటిలో నన్నమించే దొరసాని ? . .

‘లోకానికి విజ్ఞాననేత్రాలేకాని, అవసరం వచ్చినపుడు అశలున్న కళ్ళు మూసుకుపోతాయి. అది, నా పెంటిదానికి ఎంత ఉపకారం ? అందరూ అన్యాయం అని నా పెళ్ళికి అడ్డు

పడి చెడగొడితే నాకు యింత న్యాయం ఎన్నటికన్నా బరగడానికి వీలుంటుందా ?

లోకం ఏ మనుకుంటుంది, ఏం-ఉంటేనేం ఏం-లేకపోతేనేం. యేడుతరాలు గడచినా తరగనంత సంపద ఉంది. పిల్ల సుఖపడుతుంది. అదంటే, మెసలుకునే నేర్పులేక అలా అధ్యాన్నమై పోయింది కాని ఇది తెలివిగల బిడ్డ! ఇంతకూ, దానికి, అదృష్టం ఉండి నిండిన యింట మెలగవలసిన యోగం, శ్రోశుకు వస్తూండబట్టే, ఆ పెద్దదానికి ఆలా పోయే కాలం వచ్చింది. ఏ దై వమో తిన్నగా చూస్తే, దానికి కడుపున రెండుకాయలు కాచి . .

. . . నన్ను నవ్వనీయండి. ఇప్పుడా సంగతులన్ని తలచుకుంటే, ఉక్కిరి బిక్కిరి గా చక్కిలిగిలపుతూంది. నా కడుపున కాాయలు కాాయడం . . లోకం కళ్ళుమూసుకుని, అక్కర లేని అబద్ధాలు ఆడుతుంది : దైవం తలవని తలంపై అనుకోనివి కూడా నిజం చేస్తాడు. ముసలం కిసాలయించితే . . ఆ మగనితో నాకు నెల మసలడం . .

‘ఆయన ఎన్నడూ నా జోలికి రాడు : ఎద్దలే పొలం పోతాడు. ముసనబీతో పొద్దస్తమానమూ వేసి, మొద్దలే నిద్దర పోతాడు. ఆ పోడిమేయేమిటో యెరుగని పుటక; అది అందరూ ఎరుగున్న దే.

‘అందుకనే నేను తొలిసారి నీళ్ళోను కున్నానని తెలియ గానే, ఊరు అట్టుడికినట్టుడికిపోయింది. ఎవరా ఆ రాయడు అని ఆసామీలందరూ అంచనాలు వేసి చూశారు. అంతు

చిక్కలేదు. నన్ను నిలవేసి... 'ఎవడే నిన్ను నిలుపుదోపిడి చేసింది?.. అని అడగడానికి ఎవరికి నిబ్బరం చాలలేదు. ఇంటి ఆయనకు ఆ గొడవే పట్టించుకోనవసరం లేదు.

'లేకపోతేమానె..మనిమైపుట్టిన తరువాత, ఆ మాత్రం అభిమానమన్నా ఉండకూడదా అంటు? అబ్బే! ఆ విషయంలో ధర్మరాజు; చేతగాని మగడు ఏమో చేశాడని నెనుకటికి ఓ సామెత ఉంది. కాని అందరూ ఆలాటివాళ్లు ఉండరు, అందు లో మామామ: — సరి నా యిల్లు బంగారంగానూ..నన్ను యిచ్చింది ఎక్కడో పరాయిచోటకాదు. సయామూ మేన మామకే అని చెప్పుదామని మొదట అను కుంటూనే అది వదిలి ఎక్కడో ఎత్తుకున్నాను. అంతలో ఉంది నా తెలివి:— ఆఅబ్బ! నవ్వకండి కొంటెతనం చేస్తే నా మీద బట్టనుమండి. వదలండి, మాట రాసీయకుండా చేస్తే మీతో ఇక ఎన్నటికీ మాటాడను. అమ్మ! అశే ఉహుఁ. ఎప్పుడూ మీకు అదే రంధి! ..అదే మా ఆయన కుంటేనా అందులో వీసపాలైనా..

పల్లెటూరి పడుచుకు అంత ప్రౌఢ తనం..అలా పలుకు తూంటే వగలై చిలికే రసాలు, నేనెలా వదలగలను, ఏనాటి పుణ్యఫలముగానో చేజిక్కిన నిధానాన్ని? కాని ఆమె కాదు. నేను చిక్కింది బలిమితో బలవంతముగా నైనా మరోమారు దక్కించుకోవాలని పెనగులాడినా ప్రయోజనం లేకుండా చేసింది నవ్వుతూ ఎంత ఆగడమైనా చేయగలదు; నన్ను నవ్వించ గలదు, కవ్వించి. .

.. మా మామ, అందుకుమాత్రం దేవు^{ని}వంటి వాడే నండీ, ఏ మాట కామాట చెప్పాలి. ఎవరు ఎంతగా అయినా యెద్దేవా చేయనీండి : మొగంమీదనే వరుస, పరాచకంగా ఎన్నైనా అననీయండి. ఆయనకు నా విషయంలో చీమైనా కుట్టదు : మాయలేదు. మర్మంలేదు.'

ఇంకా పొగడు ..

తప్పులేదు. లేనిది అవునంటే అది కాని : .. ఆయన గుణాలకే'

'అది తప్ప' ..

ఆలా వెక్కిరిస్తే చెంపమీద ఎరుపు చెరగనీయను. నా చేతి చురుకు రుచి తెలుసునా'—

రుచి మరిగాను గనుకనే :

ఇక మరచిపోండి. యీ రవంతసేపూ మాటకు అడ్డం రాకండి. కథ చాలా లేదుకాని మీకు వేళమించుతుంది. బుద్ధిగా మంచి బాలునివలె చెవులు దోరచేసుకుని నేను చెప్పే దంతా వింటే చివరకు ఏదో అప్పటికి నాకు తోచింది మీకు...

'నీ దయ...'

“అలా గుర్తిం దిగండి, గడుసు తనానికి పోక: — ఊఁ మా ఆయన లాగానే నేనూను : మనసులో ఒకటి. మాటా డేది ఒకటి కాదు, చెప్పేది ఎంతో, చేసేది అంతే. నేను చిన్న ప్పటినుంచీ కూడా అంతే,

‘ఎవ రేనునుకుని పోతారో అని చీటికీ మాటికీ వెనుదీసే ఘటాన్నే అయితే, నే నీపాటికి యిలా ఉండేదాన్నా ? యిత నిభాయించుకుని వచ్చేదాన్నా ? స్తంభంచాటు రంభనుకాను. అన్నింటికీ చాలిన దాన్ని గనుకనే అమ్మా నాన్నా అంకెళ్ళు నొక్కుకుని ఊరుకున్నారు : అంతకన్న ఏమన్నా అంటే నే నూరుకోనుగదా ? అమ్మమ్మ ... ఏళ్ళువచ్చినదాన్నిగదా, ఏమన్నా అది నామీద తిరగబడవస్తుందా అని మా పాపడు పోరుపట్టి ఏడుస్తూంటే తొట్ట కదిలిస్తూ శాణాతనంగా ‘ఎవరికిపుట్టిన బిడ్డరా ఎక్కెక్కీ ఏడుస్తూంది’ అని అక్కసు వెళ్ళబోసింది. మా పెద్దవాడి పుటకలకి అందరూ ఆ ముసలి దాన్ని ముందుకుతోసి, ఆమాట కాస్తా అనిపించారు. ఆసంగతి నాకు తెలుసును. ఆపాళాన నేను ఆమెమీద విరుచుకుపడ్డాను. రుంయ్-రుంయ్ మని ఎవరూ నోరె త్తకుండా పట్టుకు దులిపి-దులిపి వదలిపెట్టాను. కుక్కిన పేనుల్లాగా ఎవరిమానాన వారు తప్పకున్నారు.

‘నెప్పిచెప్పి తగులుకుపోయిందని శాస్త్రం ఉందిలెండి వెనుకటికి : నా తప్పేమి లేదు. అప్పుడే ఆలా అనుకునే, ఆ పెళ్ళికి ఒప్పుకున్నాను. అక్కయ్య ఎందుకు లేచిపోయిందో అందరికీ తెలుసును; దాని మీద ఎవరూ జాలిదలచరే ? నిజంగా అది నాకన్న నిమ్మల్యషమైన మనసుది, మొదాటనే తగినవాడిని చూసి, చేస్తే వంచితల ఎ త్తకుండా దానికాపురం అది చేసుకుంటూ బ్రతికేది. ఆలాకాదని ఆ స్తికోసం ఆశపడి. ఈ అర్జనుడికి దాన్ని అంటగడితే ఏలా తెల్లవారను ? మొగు

డంటూ ఉండీ ఒకటి, లేకా ఒకటి అయితే, నగా-నాణెం చూసు కుంటే కడుపు నిండుతుందా? ఎందుకు మళ్ళా కన్నతల్లి తండ్రిని?... చాబూ మాటూ అంటూ దానికి సరిపడదు. అందుకని మనసుకు వచ్చిన వానితో ఘంకామీద దెబ్బతీసి లేచిపోయింది... ఇక్కడనుంచి లేచిపోయింది. అక్కడ అదీ ఆతమా సుఖంగా ఓయింటివ్వాలై చిలకాగోరింకల్లాగా చూడ ముచ్చటగా ఉన్నారు.

... అక్కయ్యేకాదు. ఎవతె మా ఆయన్ను చేసు కున్నా ఆ పని చేయవలసిందే. అంతకన్న మరోదారి ఏముంది? ఆయన పుణ్యం కొద్దీ ఒకవేళ నేనుగాక ఆయనలాగానే ఏ పోడిమీ లేనిదానికి పుస్తకడితే అప్పుడు యిద్దరూతలో మూలా పడి ఉండి, కొంగజపం చేస్తూండే వాళ్ళు. అయినా అలాటి పెళ్ళి. అసలు. ఆయనకు పెళ్ళి ఎందుకు?..

‘అందుకనే మావాళ్ళు, మా అదుర్దా పడ్డారు మొదటిలో; ఏవేళప్పుడు యిల్లు నాలుగుమూలలూ చక్కబెట్టుకుని ఎవడినో తీసుకు ఎప్పుడో అప్పుడు పుట్టి ముంచుతాననుకుని: స్వీటుషం ఏమారకుండా, ఎంతమంది నాకు కాపలా! నేనేం అంత తెలివి తక్కువదాన్నా! వీళ్ళకు అసలు నా మనసులో ఉన్న దేమో అంతు చిక్కనిస్తానా?’

‘నే నెందుకు లేచిపోవాలి? నాకు యిక్కడ ఏం లోపం ఇవన్నీ విడిచి ఏ దేశాలో పట్టిపోతే, యింత వైభవం ఉండేదా? యిల్లు నాది. యింటి ఆయన నావాడు. యిక్కడ ఉంటే నా

యిట్టం వచ్చిస్తోంటాను. యిల్లన్న తరువాత మరి పిల్లా మేకా ఏమీ లోటులేకుండా ఎవరో ఒకరు చూచుకుపోవాలిగదా. ఆయన కడుపులో చల్ల కదలకుండా అంతశ్రమా నేనే పడి ఆయన వంశం నిలవ బెడుతున్నాను. నిజంగా మావాళ్ళకే ఆ యింగితం ఉంటే, రోజూ దీపం పెట్టేవేళకు నాకు చెయ్యొత్తి దణ్ణం పెట్టాలి.

అక్కయ్య బ్రతుకలా పాడుచేశారనే కచ్చ కొద్దీకాదు నేనీలాచేయడం: అందరికీ బుద్ధులునేర్పే అంతటిదాన్నా నేను? నన్ను చూసి ఎవరన్నా బాగుపడితే... నా లాటివాళ్ళు... నాకు అదే పదివేలు. ఆ మె పట్టిననోము లోకమంతా పట్టింది అన్నట్టు వ్రతము చెడదు... ఫలం ఎప్పుడూ దక్కుతుంది.

ఇంతా విన్నారగుదా? యిప్పుడు చెప్పండి జవాబు, నేను అడిగినదానికి? ఎవరకు లేచిపోవాలి? అవతల వాడు యింద్రుడై నా చంద్రుడై నాసరే పోయి అవతల యింతకన్న బావుకునేదేముంది? మీ మీద కోపం లేదు. మీరేదో లోక రివాజు ప్రకారం అనుకున్నారు. అన్నీ ఉన్నదానికి మన అదృష్టం కొద్దీ అంటూ అయినాముకదా. అది అంతా మనచేతిలో ది: ఎలా ఆడిస్తే అలా ఆడుతుంది. తప్పకుండా వెంటాడుతుంది. మనల్ని చూడగానే కీలుబొమ్మయి పోయింది. సొమ్మంతా కట్టకుని... రమ్మనకముందే రానీకపోతే విడిచి బ్రతుకలేనని బ్రతిమాలుతుంది. మనమే ఆమాటలన్నీ అంటే, దానికి మమత మరీ చెలరేగి కన్నూ మిన్నూ తెలియక...

‘కాదనకండి. అన్నా నేను నమ్మను. కోరి, ఒక్కసారి కూడితే వారు వీరవుతారని సామెతలేదూ? నాకు తెలియవూ మీ వగలన్నీ? నాచేత చల్మోహనరంగా అని పిద్దామను కున్నారు. అనేదేనాఅంతటి రాలుగాయకాని దెవతే అయినా, మనమధుని మించిన సరసుడు మనసిచ్చి నందుకు మాటదక్కించుకో వాలంటే, ముందు. మూట దక్కించుకో వద్దూ. అవునండి నేనే యింతటి ఆసామీ భార్యనుకాక ఏ కూలినాలి బికారినో అయితే నజరుగాఉండి. నచ్చితే పిలిచో. పిలిపించుకునో...అందుకు మీకు తోచిన విలువయిచ్చి, తొలగమనేవారు. మెడను కట్టుకు ఊళ్ళవెంట ఊరేగేవారా? అది లాభసాటి బేగంకాదు. ఇది అయితే మీకు మరియాద. ఊరిమిదికు పోయిన ఉద్యోగి ఉత్తచేతులతో తిరిగిరాకుండా కొత్త పట్టనోదాన్ని పట్టుకువచ్చాడంటే...వీరెంత ఘనులని...నలుగురిలో మీకెంత మరియాద?

అన్నీ తెలుసును ఔననండి. కాదనండి, మా బాగా యెను : అందరికన్నా, మీరేం కొండదిగి రాలేదు. దిగివచ్చినా ఇంతకుమించి వచ్చేదీలేదు.

.. ఇది మీకు కొత్త. నాకు కాదు. అందుకూ అలుక యేనా? అవును మరి. మీరే, నేను మొదటకోరిన వారైతే మీ మగసిరి కెంతటి బిరుదు? పత్రివ్రతను పాడుచేసిన గౌరవం వెనుకనే యెవరో తన్నుకు పోయిరి, మీకు దక్కకుండా. అప్పుడు రాకపోతిరి. పోనీ, అయినా... ఆ కొత్తమోజులో నైనా ఇంతే నేను మీతో లేచి వచ్చేదా న్నననుకున్నారా? ఎన్నటికీ... ఉహు...

ఎవరూ నాతో యింత నాటక మాడలేదండీ! ఏదో రావడం, ఆవేళకు నాతో అలసి సాలసినందుకు అదే పనివేలను కుంటూ, అలా ఎవరితోవను వారు అతిఆశకు పోకుండా... అడపాదడపా... అదై నా యిందుకోసమనికాకుండా ఏదోమళ్ళా అల్లా కలసివచ్చినప్పుడు ఎప్పుడై నా...

అలా ఉంటే కలకాలమూ మనసులో నిలిచి పోతారు. కలిసి ఉంటే మూడో నాటికి మొగం మొత్తదూ?...

‘మా పాప తండ్రి)...మా హేమను కన్నవారు, వారి ద్దరూ...మీకు తీసిపోయినవారుకారు. మీ ఫాయాలోనే మీలాగే వచ్చారు; వచ్చినందుకు దైవం తలచినటులుగా వరాలిచ్చారు. అదీ ముచ్చట...

మరి, యీసారి పురుడు పోసుకున్న తరువాత, పేరేం పెట్టమంటారు? భారసాల చేసుకునే నాటికి కబురు పంపుతాను. ఎంతతీరని తొందరపనులున్నా, మీరు వస్తారు కారూ? బదిలీ కాకుండా మావాడనే యేలుతూంటే?...

కథ వింటేనే కడుపునిండతుందా అని, మళ్ళా అందు కోసం మారాంచేసినా...అంతే. ఇకచాలు.

నాది కడుపునిండినబేరం. ఎందుకు అలా నేను ఎవరి తోనై తేమాత్రం లేచిపోవాలి? నాకుయింతకన్న ఏంకావాలి?”

మెలకువ తెప్పించి నన్నింత చులకన చేసింది : ... కాని యింకా యెన్నడోగాని యెన్నటికైనా యేమో రాని కాలం ... కథలో గడపకుండా కలగననిచ్చినా, కొంతమేలే! కాని ఆమె మాటలన్నీ నిజంగా నిజమనేగా...నాకు చేతగాని తనానికికోపం...

టు వ టీ క

—మేడ మెట్ల మీద ఎక్కి వెళ్ళిపోయి గదిలో తలుపులు బిగించుకు కూచుని. ఏరాళో చదువో మొదలుపెట్టి లేకపోతే... యింకా పై అంతస్తుకు వెళ్ళి.. ఎక్కడో బజారులో రేగే రొదకు చెవిదోరచేసి... ఏమైనా ఆ మూలుగుమాత్రం వినలేక... ఏమైనా చేసేందుకు, తనచేతిలో ఏమీలేక... తల్లడిలి పోతున్నాడు : అక్కడ నిలవడానికి, తరం కావడాలేదు. పళ్ళ బిగివిని నాలుగుమెట్లు ఎక్కాడు అయిదోదానిమీద అడుగు వేయబోతుండగానే... ఇక, కాళ్లు ఛప్పగా చప్పబడ్డవి. క్రింద నుంచి, మళ్ళా, మూలుగు వినబడ్డది. ఇక అంతటితో, నిలుచున్నవాడు ఆ సాళాన అక్కడే కూలబడిపోయాడు.

అంతా— గందరగోళంగా ఉంది, ఆగది దగ్గర; అందరూ కొందరు లోపలా, లోపల యిరకలేనివారు బయటా చేరి, ఒక్క సారిగా మాట్లాడుతూ రణగుణధ్వని చేస్తున్నారు. అంత మోతలోనుంచి ఉండి ఉండి మూలుగు వినబడుతుంది.

— తాను అది, వినలేదు : పిల్లది ఉన్నావుగా మూలిగి నవుడు లోపలికి జొరబడి పొదివి పట్టుకొని నీకేం భయంలేదమ్మా తల్లీ నేనున్నాను' అని గడచి బయటపడే దాకా, అక్కడే కూర్చుంటే.....'

ఉహూః . . గుమ్మందగ్గరకు వెళ్ళేటప్పటికి . . అత్తగారు అడ్డంగా నుంచుని, కదలక, మెదలక, ధీమాగా “ఇక్కడ మగ వాళ్ళ ప్రమేయం ఏమీలేదు. . నీవు అవతలికి వెళ్ళు ?” అని, ఉన్నసందుకు చేయి అడ్డం జాపింది : ఆమాట లెక్కనేయకుండా ఆలాగే, లోపలికి, నిలుచున్న చోటనుంచి అంతమేరా సాగి. . తొంగి చూశాడు. అమ్మాయి ముఖం మాత్రము, కనబడ్డది . . “నేను చచ్చిపోతున్నాను, నాన్నో!” అని, గావుకేక వినబడ్డది. . . తనకు యిక గుండె ఆగక. . . బావురు మన్నాడు. అత్తగారు అందుకైనా చలించకుండా, కనికరం జాలీ, ఏకోశానా లేకుండా, నిర్లక్ష్యంగా అవతలకు . . . దృఢంగా నెట్టివేసింది. మూతి నాకడానికి ఎగిరి. . . ముట్టెమీద దెబ్బతిని. . . కంయి, కంయి. . . మనకుండా తోకముడుచుకునే పరువుగా అక్కడనుంచి బయటికి వెళ్ళిపోయే జాతికుక్క. . . దానికి నోరూ వాయూలేదు. . . దానిలాగునే. . . ఉన్నా. . . తాను లోపల కుమిలి పోవలసిందే. . .

అక్కడ, అలా దిగులుగా, మోకాళ్ళమీదకు తలదించు కొని కూర్చుంటే, ఒక్కరూ వచ్చి ఓదార్చరే? ఆ అల్లుడు వెధవాయ, అవతల గదిలో కూర్చుని ఫోను విడవకుండా పాడిస్తూ. . . చక్రం తిరగవేసే వ్యవధిలో, కూనిరాగం అఘోరిస్తో. . . అక్కడలా భార్య. . . పెళ్ళికూతురులాగా. . . చెంగ్ మంటూ తానక్కడ కూర్చుని ఉండగానే. . . పది తడవలు, తనని రాచుకుంటూ. . . తప్పుకోమని అయినా అడగకుండా. . . పైకి

క్రిందికి పరుగులెత్తింది. పలుకరించేందుకన్నా .. ఏం, అలా కూర్చున్నావని, ఒక్కముక్క అనడానికైనా, ఆమెకు సంబరం లో .. అసలు తానక్కడ ఉన్నట్టు కనబడితేనా .. ?

అమ్మాయి, అక్కడపడుతున్న బాధవినలేకపోతున్న కొద్ది .. తనలోకి .. తానుగా .. వెనుకకు వెళ్ళిపోయి .. మనసులో ..

అప్పటి ముచ్చట తానూ, తన నిర్వాహకానికి .. తల క్రిందులై పోతూంటే .. చీమన్నా కుట్టనట్టుగా కుదురుగా కూర్చున్నాడు. మామగారు, ఎదురుగుండా నూతిగట్టు అరుగు మీద .. తాపీగా చుట్టకాలుబుకుంటూ, పాదాల దగ్గర రెడ్డిగం వేసుకుని కూరున్న పాలి కాపుతో ... అంతకు మించి, ముహూర్తం కుదరనట్టు... అప్పుడు వ్యవహారం వెలిగిస్తున్నాడు.

ఇక, తనభార్య...నూ, చిన్నతనం...తెలిసినంతవరకూ యింతకన్న... యిప్పటి పాళ్ళకన్న ... ఎక్కువ ముద్దు ముచ్చటతోటే ఉన్నారు

కన్నులు బాగా తెరవక ముందే...గారాబాల కూచి గనుక... కాపురానికి వచ్చింది. యిద్దరికి బాగా పసితనమే... పైన కనిపెట్టి చూసే పెద్దలు...ఆకాశంలో ఉన్న. వారి, వారి పెద్దలూ తరించేందుకు...పండుగల్లో అదొకటిగా పడకలు

ఏకంచేశారు. కడుపు, పండితే ఆపండును చూసుకుంటూ, కన్నులు
న్నందుకు...

అందరి తపమూ ఫలించినది. అనుకున్నంత పనీ జరి
గింది. ఇక... అమ్మాయికి నూడిదెలూ... అసలు. ఒక్కపిల్ల
అందుకని... అరచేతుల్లో పెట్టుకు పెంచారు ఇక. అక్కడనుంచి
నెత్తినే పెట్టుకుని... ఆ అంటు - అమ్మాయి; ఓపలేనిది.. ఎక్క
డ అరిగిపోతుందో అని అతి గారాబంగా... సరి. అదంతా బాగా
నేఉంది...

తానూ... అందలం లోంచి దిగలేదు:

— ఆగడియవచ్చింది.

అక్కడ... లోపల... మామగారితో, అత్తగారు...
'అమ్మాయి... యిందాక నుంచీ... కొంచెం నలిగి ఉంది:
ఆడేపొద్దులే... ఎందుకై నా మంచిది... కేకేసి రండి...
అనడం విన్నప్పటినుంచి, బిక్కమొగం వేసుకొని.. అటూ
యిటూ తిరుగుతూ... ఆవాళకూడా, మామూలుగా భార్య,
గదిలోకి నిద్రవేళకు... వస్తుందికదా. అప్పుడు చేతనైన ఉవచారం
చేయవచ్చునని, ఆదుర్దాగా, అక్కడే తారట్లాడుతూ... అడు
గులు లోపల చప్పుడుకాగానే... ఆమె... వస్తూందని... ఆల
కిస్తూ... ఆవలింతకు... చేయడ్డము పెట్టుకుని ఆపుకుంటూ...

అత్తగారు.. ఏదోపని మీద. ఆవేపునుంచి మరోగది
లోకిపోతూ, తన్ను చూసి. పోయి పడుకోనాయనా, ప్రాద్దు

పోయింది. అమ్మాయికి . . బద్ధకంగా ఉంది . . అది యిక్కడే పడుకుంటుంది . . ఆనక లేద్దుగానివిలే . .' అంది. అంతలో ఆరాటం పోయింది . . ఆ అమ్మాయి పడుకున్నచోటికి . . ఒక్క అంగలో వెళ్ళాడు. . సన్నంగా మూలుగుతుంది: మీద చెయివేసి , ఏమేమో అడగబోయినాడు: ఉలిక్కిపడి . . కళ్ళు తెరిచి చూసి . . పళ్ళు బిగించుకుని నిట్టూర్పు విడిచి - ప్రక్కకు ఒత్తిగిలి - పడుకుంది.

— అత్తగారు - అంతలోనేవచ్చి - వెనుక నుంచి పకాలుమనగానే - తగని బిడియం వేసి, అక్కడనుంచి - తల వంచుకుని - వచ్చేస్తూన్నాడు. మంత్రసాని, లోపలికి వస్తూంది మామగారు, అంత పెద్దవాడు, మర్యాదనుడు. తనపంక కొంటె కోణంగిలాగా చూసి - వినడేట్టు గొంతు సపరించుకుని అదిగో ఇవాళలాగానే అక్కడే అదే మాదిరి - ఆ అరుగుమీదనే బాసిపట్టు వేసుకుని - చుట్టకొన కొరుకుతున్నాడు. .

ఏం చేయడానికి తోచడం లేదు ఎంత అణచుకుందా మన్నా, ఆగక, వెక్కి వెక్కి ఏడుపు, పెగుల్చుకు వస్తూంది. ఎవరూ వినకుండా - ఎవరికీ కనబడకుండా, తోటవెంటా, దొడ్డి వెంటా, అంతసేపూ, కాలుగాలిన పిల్లలాగా తిరుగుతూ, తోచిన దేవతల కెల్లా మ్రొక్కుతూ. ఎంతసేపూ. . వేళ తెలియలేదు

. . అమ్మాయి, భూమ్మీదపడ్డది, తెల్ల వాగుతూండగా. ఆమాట, తాను ఏమూలో ఉండగా, ఎవరో వెదుక్కుంటూ వచ్చి, చల్లగా, చెప్పారు:

మంచి నక్షత్రం; ఏవిధమైన శాంతి - దోషమూ లేదు. అందుకని, తెల్లవారిన తరువాత ఆ గదిలోకితానొకసారివెళ్ళి, పిల్లనూ, తల్లిని - చూడవచ్చునన్నారు.

కందగడ్డలాగ ఉంది - కనుముక్కుతీరు. ఏం - కనబడ లేదు. పొత్తిళ్ళనో అణగి మణగి, అమ్మ ప్రక్కను, నీళ్ళు పోసుకుని అప్పుడే, పడుకుందట : మోకాళ్ళమీదికి బట్ట ఎగ లాక్కుని జేనెడు వీటమీద గొంతుకూర్చుని - అక్కడ కని పెట్టుకుని ఉన్న ముసలమ్మ, అచ్చంగా నీ పోలికేరా బాబూ ! ఆ జట్టూ - ఆ నొసలూ - ఆ గొంతుూ - అన్నీ అచ్చంగా నీవే - అమ్మాయి పోలిక ఒకటి అబ్బలేదు. ఆడపిల్లకూ - అదీ ఒక అద్భుతమే . . ఆవిడకు ఉత్సాహంతో బాటు గొంతుకు రెచ్చిపోతుంది. ఆ గొడవకు, తనభార్య, కన్ను తెరిచింది.

కనబడేటట్టు, యింకా ముందుకు వెళ్ళి నిలుచున్నాడు.

తెరిచిన కన్ను, తనను చూసే చూడగానే, మూసు కుంది.

కాని, ఆ రెప్పపాటులోనే, అలా ఆ చూపులో . .

. . అమిత భయం, తలచుకుంటే జలదరించి పోయే అసహ్యమూ , కళ్ళ పెళలాడినవి.

తల్లికావడంలో, అంతకుముందు ఆయాతన కలలో అయినా ఊహించని తలమునుకలైన హడలు, అమాయకు

రాలు, తన భార్యలో, ఆ క్షణంనుంచీ, ఆలాగే, నిలిచి పోయింది.

బాలింతతనము తీరిన, మొదటిరోజుల్లో, మరీసీ : తాను కంటబడితే, దయ్యంమీదకు వస్తూన్నంత భయంతో, దద్దరిల్లి పోయేది : కాలం గడచినా, ఎన్నివిధాల అనునయించి, ఆ భయం తీర్చాలని, తన శాయశక్తులా ప్రయత్నం చేసినా, ఎన్నికలో, మన్నికలో మామూలుగానే ఉండేది : కాని, మనసుపట్టలేక, ఆమాట ఊసు ఎత్తే సరికి, అక్కడిలో ఆమెకు వెర్రి లెత్తుకు వచ్చేవి.

ఎవరితో చెప్పేసంగతికాదు : ఎవరూ తీర్చేదికాదు. .

ఏమిచేసి - ఆమెను మళ్ళాదోవకు మళ్లించాలో, తోచలేదు.

ఎన్నో పుస్తకాలు చదివాడు - ఎన్ని ఉపాయాలో ఆలోచించాడు.

ఎందరెందరినో - ఏదో కథగా - 'దీనికి విరుగుడు ఏం ఉంటుంది' - అని - శాస్త్రు చర్చగా - కదలేసి చూశాడు : ఎవరికి తోచిన ఉపాయాలు వారు ఉపదేశించారు కాని, వేనివల్లనూ వీసం ఎత్తు పని జరగలేదు.

ఆ అమ్మాయిలో - అంతకు మించిన మార్పేమీలేదు.

అనురాగానికి - ఆదరణకూ - ఆమె తనకు-ఆ నిధంగా
ఎన్నడూ - ఏలోటూ చేయదు :

కాని - అదొక్కటే, తీరనిలోటు.

ఆఖరికి - ఇక ఆ మాట తలపెట్టకుండా అమ్మాయి
ముద్దుమురిపాలు చూసుకుంటూ అలాకాలం వెళ్ళబుచ్చడమే
యీ జీవితంలో . . ఆ తొలి రోజుల ముచ్చటయేగాని, మళ్ళా
అంతఅదృష్టం పట్టే యోగం కరవైందని-రూఢి పరచుకున్న తరు
వాత - అమ్మాయిని చూసుకుంటూ - యిద్దరూ, అదోమా
దిరి హాయితోనే బ్రతుకుతున్నారు. పిల్లదానితో బాటు -
పెరిగి పెద్దవాళ్ళవుతున్నారు. అంతేగాని-అంతకు మినహాగా
మారిపోయేందుకై నా - అనుభవం అంటూ ఏదీ ?

తన - నడినెత్తిన - వెనుకటికన్న కొంచెం - జుట్టువత్తు
తగ్గి పలచబడుకుంటూ వస్తూంది : తన భార్య - అప్పటికన్న
కొంచెం బొద్దుగా ఉంది - నిగనిగలాడే ఆమె మొగమూ,
నున్నసి బుగ్గలూ - చూసి- ఎన్నడన్నా ఓనాడు - ఎన్ని ఏళ్ళకో
ఓమారు మనసులో - చిన్నతనం - జ్ఞాపకం ఆగక - బెల్లించ
బోయినా - బెట్టుచెడి - గుట్టుదాగకపోవడమే కాని , . సరి -
ఏమనుకుంటేనేం - ఏనాటిపాపం ఏమో, వుణ్యమో, ఎవరి ఏడ
బాటుకు ఏజన్మంలోనైనా, తాను కారకుడో ఏమో, యీ
నాటికి, తనదోషం ఏమిలేకుండానే, తనకు, తనతో ఆమెకూ,
సౌఖ్యపడేయోగం కరువవడం.

అయిపోయిన దానికి కాదు, ఆలోచన . .

—అమ్మాయి, అల్లారుముద్దుగా, వాళ్ళ అమ్మకు వాళ్ళ అమ్మా నాన్నా చేసిన దానికన్న ఎక్కువ గారాబంతో పెరిగి పెద్దదయింది.

తాను, యిల్లరికం. తనతోబాటు, తన అల్లుడూ యిల్లరికం. ఆ యింటనే, ఆలా ఎన్ని తరాలదాకా అయినా ఉండేందుకు అన్ని విధాలా వసతి ఉన్నది.

. . అందుకు కాదు, అనువాయత తప్పకుండా వస్తుందేమో, అని తపించిపోతూన్నది, అందుకూ : అత్తవారికి తన భార్య తరువాత మళ్ళా సంతులేదు, అంతే దేవుడిచ్చాడో, లేక—

అలా అనుకున్నప్పుడే, గుండె తల్లడిల్లుతూంది. ఆయింట ఉన్న ఆడదానికి, కదళీవంధ్య, దోషం, . అమ్మాయికీ, తల్లి ముత్తవల, చాలిక, తప్పదా ఏం? చిలకా గోరింకల్లాగా, వాళ్లై నా, యిల్లు పదియిళ్లయేటట్టుగా, కలసి కడుపు ఫలింపజేసుకోకుండా, తమ లాగానే, తయారవుతారా. .

ఆ మాటే, ఆ ఆలోచనే, భయంవేసే సుడిగా తలలో, తనలో, తిరిగిపోతూ, మిగతా ఊహల నన్నింటినీ పీల్చుకుని ముంచేస్తూంది. అమ్మాయి జీవితం తమలాగా కాకూడదు. ఆ కోరికే ఉపాంశువై, జఫమాతూంది; తన నిలువెల్లా అదే కోరిక,

—అమ్మాయి - అక్కడ మరీ మూలుగుతూంది - కొం
డలపెట్టున వస్తూన్నాయి - నెప్పులు-తన పేరెత్తి పిలచి-గగ్గోలవు
తూంది - తండ్రి - దగబోలూను! తాను ఉండి - ఏం ప్రయో
నం?

అక్కడ ఉండలేదు . .

అప్పుడే తూరువు తెలావెలా బోతూంది.

అంతసేపూ రాసాడిన మనసు - ఆకలిలో - ఆలోచన
లన్నిటిని మింగేసి - తనలో తాను హరించుకుపోయింది - ఎంత
సేపు ఎక్కడ తిరిగిగాడో - ఏ మాత్రమూ తెలియదు -
కాళ్ళకు - బుద్ధివచ్చి - వాటంతట అవే, మళ్ళా యింటికి మ
ళ్ళించుకు వచ్చి, విడిచినవి.

ఎండ ఎక్కుతూంది.

లోపలికి వెళ్తుంటే, శకునపక్షిలాగా మామగారు
రొంటిన చేతులు పెట్టుకు రొమ్మువిరిచి నిలుచుని, చూడగానె,
బిగ్గరగా సకిలించి, ఎకసెక్కెంగా, తాతగారూ దయచేయండి
అని పక్కకు తప్పుకున్నాడు, అత్తగారి ముఖం, కలకలలాడు
తూంది. తనభార్య, ఆమెవంకనైనా, చూడకుండా మాత్రం
పురుడు వచ్చినగదిలోకి, వెళ్ళి ముసలివాడవుతున్నా ననుకున్న
వాడల్లా పసివాడల్లా, చూసి పొంగిపోయినాడు అమ్మాయి
పసివాపను పక్కన బెట్టుకుని, దాని తలమీదుగా, తన చేయి

తలగడ జేసుకుని, జాపి మునివేళ్లతో, దగ్గరగా కూర్చుని, మీదనా వాలినట్టుగా, ఏదోకబుల్ల చెబుతూన్న, మగని చెక్కిలికి, చక్కిలిగిలి పెడుతూన్నది. ఇద్దరూ, నవ్వుకుంటున్నారు. .

అమ్మాయి, కొంచెం నీరసంగా ఉన్నది కాని, దాన్ని కమ్మేసే, కొత్త అందం, కొత్తకళ, ఓడిపోతూంది. అక్కడనుంచి తప్పకుండామనుకున్నాడు. తానలా చూస్తూనిలుచుంటే వాళ్లు ఏమనుకుంటారో? పసివాళ్ళు . . బిడియపడి . .

అమ్మాయి, తనవంక చూసింది. చూపు తిప్పకుని కనులతో, మగనికి సైగచేసింది. ఆతడు, తిరిగిచూసి, నవ్వి తను ఉన్నానని అయినా సిగ్గులేకుండా, భార్యను ముద్దుపెట్టుకున్నాడు. అమ్మాయి చెయి, ఆతని, మెడమీదకు వాలింది.

అక్కడ నిలుచునేందుకు, ఎందుకో మొగం చెల్లక, యివతలకు వచ్చేశాడు. — అల్లుడూ, కూతురూ, మునుపటికన్న ఎక్కువగా . . పసిదానికి మాడునెలలు వెళ్ళినప్పటినుంచీ, చెట్టాపట్టాలు వేసుకుంటూన్నారు. పసిదాన్ని, వదిలేశారు : అవును ఎందరున్నారు. నెత్తిన ఎక్కించుకునేందుకు, తన అత్తా, మామా యిల్లాలూ, పసిపాపకు, - అంగరక్ష. తన జోలి ఎవరికీ అక్కరలేదు. తనవంక చూసేవారే లేరు.

. . ఉదయం నిదురలేచి, లోపలినుంచి, తోటలోకి రాబోతూంటే, అంతచీకటిలోనూ, అమ్మాయి, అవతలగా

వసారా చివరను కూర్చుని, చెవులు మూసుకుని, కక్కకుంటనూంది.

పరుగెత్తుకు వెళ్ళి, నీళ్ళు తీసుకువచ్చి, ఆమె పక్కన ఉంచి, కూర్చుని, వెన్ను రాస్తున్నాడు. పుక్కిలించి ఉమ్మేసి, లేచి నిలుచున్నది. తూలి పడుతుండేమోనని, పట్టుకోబోయినాడు : 'అక్కరలేదు. నాన్నా' అన్నది : 'ఏం, తల్లి, ఎందు చేతనమ్మా . .' ఎంతో ఆదుర్గాగా అడుగుతూ. తల నిమిరు తూన్నాడు : అమ్మాయి, తనవంక చూసి, చిరునవ్వుతో, తలవంచుకున్నది. 'పోయి, పడుకో అమ్మా' అని గది దాకా సాగనంపి, క్రిందకు దిగి, చరచరా లోపలికి వెళ్ళాడు. వంట యింటి పక్కన వసారాలో, అత్తగారు. కాఫీసామాను చుట్టూరా పరచుకుని ఆ ప్రయత్నంలో ఉంది. భార్య, ఫలాహార మేదో తయారుచేయడానికి, నాలుగూ చక్కబెడుతుంది : మామగారు, ఎదురు గండా తులసికోట చనామిద . . కూర్చుని, కబుర్లు వేసుతున్నాడు . .

అకంతా చూస్తే, మంచుకొస్తూంది, అక్కడ అమ్మాయి, అలా ఇదవుతుంటే, దిక్కు మొక్కు చూడకుండా, యిక్కడ వీళ్ళు

ధుమధుమగా, అమ్మాయి, వెళ్ళబోసుకుంటూంది. అని తన భార్యకేసి ఉరిమాచు,

అప్పుడు, తాను గుమ్మంలో నిలుచున్నట్లు, అందరూ గమనించారు.

భార్య, తల ఎత్తి తనవంక చూడనైనా లేదు. మాట వినిపించుకోలేదు.

అత్తగారు, తనలో తాను ఏమో గొణుక్కుంటూ నీళ్ళు ఉడికినాయోలేవో, అని మూతతీసి చూస్తూ, ఆ ధ్యాసలో ఉంది.

మామగారు, గరుసెక్కిన గడ్డం, అరచేత్తో ఎగువకూ దిగువకూ తడుముకుంటూ, ఎవరిని ఉద్దేశించి కాకుండా, ఎటు వైపు చూడకుండా, ఏదో మాటవరుసగా, 'అలాగా పాపం, దానికి, అంతేకావాలి, ఏడాది కోసారి అంతేకావాలి' అని ఆడవాళ్ళవంక చూస్తూ, 'ఎందుకూ మీరూ ఉన్నారు, గళ్ళె పసరాల్లాగా, చూడండి, మీకన్న ఎన్ని వెనుకలు చిన్నది, మరి చిచింద్రెలాగా. చూపిస్తే, అందుకు పోతూంది, అదీవరుస, అలా ఉండాలి, అదీ దాన్ని, మించినఘనుడు నీ అల్లుడూ, ఎందుకు మళ్ళా మసమూ ఉన్నాం తగదుమమ్మా అంటూ.

ఈ వరుస అంతా, తనకేసి చూస్తూ, పససలాగా ఏక రువు పెడుతున్నాడు, తనకు తలదీసివేసినంత పసవుతూంది.

అమ్మాయిఅక్కడకువచ్చి వెనుక నిలుచుని ఉంది, తాతగారు . . ఉన్న దానవు, ఉన్నట్టుగా ఊరికే ఉండలేవుటే?

నీయిల్లు నిలువెత్తున బంగారంగానూ, నీకు తెలియకపోతే, మీ అమ్మమ్మనూ, అమ్మనూ చూసి నేర్చుకో రాదూ, పోనీలే చెపితే వినే నేర్చుకుంటేనా, యీ కాలపు పిల్లలకు మరీ రెచ్చి పోతున్నారు సరేలే, ఏలాగూ తల పెట్టావు, కనుక ముందు ఓ గంపెడు కూతుళ్ళనూ, తరువాత కొడుకుల నెత్తుదువుగాని మావారడీ, నీవారడీ, అంతకూ నీవే తలచుకోవాలి, ఎత్తుకు నెత్తిన చూసేందుకు ఎదిగిన పిల్లలం యింట్లో పసాటా లేకుండా. మేం ఉన్నాముగా. .

మనమరాలిని, అన్నీ అని, వెక్కిరించాడు. అమ్మాయి బుంగమూతిచేసుకుని, అందరితో బాటుకలసి అంతలో నవ్వేసింది.

అకిలకిలే అపవలంతా, తనతలలో గిలగిల లాడుతూంది. కవ్వీస్తూంది బయట చీకటిపడినా. మనసులో మసక బారలేదు. వెన్నెలవుతూంది:

ఆరాత్రి, అడుగులు తడబడుతూ, తబుకులో తాంబూలం ఉంచుకుని తన భార్య అన్ని యేళ్ళయిన తరువాత. తన దగ్గరకు తనకోసం, వచ్చింది తలవంచుకుని నిలవబడినది. తానూ తలవంచుకున్నాడు. .

తల్లో. . అంతవరకూ అలవికాని కలలన్నీ, పలక బారి నవి కాని కలలు కలకలలాడకుండా, నోయని నోములు, వాటిలో

ఒక్కటి అయినా మిగలకుండా, చెల్లాచెదరు చేయబోతున్నవి. అందులో, ఒక్కటి దక్కినా, ఆ జన్మాలకు, ఎంతో ఎక్కి దక్కే,

— మనసుతో బాటు, చేతులూ, తన ప్రయత్నం లేకుండా ముందుకు జాచుకుంటూన్నవి : అందుకో బోతుండగా . .

అమ్మాయి, తమిద్దరినీ చూసి, నవ్వుతూన్నట్లు, ఆ నవ్వు జ్ఞాపకం వచ్చింది, చేతులు జాలిపోయినవి.

తలఎత్తి, ఒకరినొకరు చూసుకున్నారు. యిద్దరిచూపు ల్లో, ఆశను దక్కించుకోలేని, అమాయికత్వం, పండించిన ముదుసలి కళ, తెలివై, మెరిసింది : యిద్దరి నిట్టూర్పులూ దేనికదై ఒకటై, ఒకదాని కొకటి చిక్కకుండా, దేని తోవను అది ఆ గాలిలో దోవచేసుకున్నవి. .

తనభార్య, తలమరీ వంచుకుని, అమ్మమ్మ అమరక అయిన ఒదుగుతో, పెద్దతనంతో, తిరిగి, తిరిగిచూడకుండానే యింట్లోకి వెళ్లిపోయింది తను, ఇంతే ఎప్పటికి మల్లె, తానే. .

క థ

౧

ఉహూ, నేను రాసంటూంటే ఎమిటి ఊరికేను? నీవు వెళ్లరాదూ, నన్ను బ్రతిమాలకపోతేను ?

‘రావూ ?’

ఉహూ.

ఎప్పుడూ కూర్చుంటే ఏం తోస్తుంది. . రా పోదాం’

‘నేను—రాను’

‘నామాట వినవూ ?’

‘నామాట నీవు వినరాదేం? మహా . . నేర్చుకుంటూ న్నావులే’

‘పోనీలే అమ్మ! నేనూ మానేస్తాను. ఎంతో సరదాగా పిలుస్తూంటే, నాముచ్చట తీర్చడానికైనా రావచ్చునే’

‘నేను రానే. . ఏమిటి... ఓ... సాద నేను లేకపోతే కోవిలకూయదా, పూలు పూయవా, నెన్నెల కాయదా? నే నెందుకూ? నీవే పోయి అనుభవించరాదూ, ఆవై భవమం తాను’

‘వల్లకాదు...’

‘పోనీ. . మానేయి, ప్రతిపనికి నాతో వంటేనా ఏమిటి?’

శాంతకు కోపం వచ్చి, ఇక అక్కడ నిలువకుండా వెళ్ళిపోయింది. వనం — వనలత—ఆమె వెళ్ళిపోవడం చూసికూడా మాటాడకుండా ఊరుకుంది.

‘ఎందుకూ పనికిరాకుండా . . ఎవరికీ కాకుండా . . ఈలా ఆయిపోతున్నానే?’

కనుకొలుకుల్లో ఒకటిరెండు ముత్యాలు కనిపించినవి వనానికి. పైట చెరగితో తుడుచుకోవలెనని యత్నించి మరల మానుకున్నది. ఒకటి . . రెండు . . ఇక బాష్పధార . . అవే శాన్ని ఆపుకో లేక పోతున్నది . .

‘ఎందుకు . . ఈ . . లా బ్రతకడం. . ఏమున్నదని . . ?’

‘అక్కయ్యా! . . వనం! . . ఇదిగో నిన్నే . .’

— ప్రభావతి నవ్వుతూ పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చింది . .

‘మరే . . రమేశమే . . అన్నీ బడాయిమాటలేనే! . . రెండుగేములు గెలిచాను . . వట్టినాయనమ్మ! నాతోనే ఓడిపోయినాడు’

చిన్ని చెల్లెలిమాటలకి, ఆ విచారంలోనే, వనానికి నవ్వువచ్చింది.

‘అలాగే!..’ అన్నది, ప్రసన్న భావం అభినయిస్తూ.

‘మళ్ళా ఆడమన్నా! ఎప్పటికైనా సైన్ గెలవలేని కుక్క గయ్యాలి కుక్క.. పారిపోయి, అమ్మదగ్గర దాక్కున్నాడు. రమ్మను.. చేతనైతే’

... ..

‘అబ్బ! నేనురావాలా ఏం.. అక్కడ ఎవరులేరూ..’

‘ఎవరున్నారమ్మ, నాన్నగారు పికారు వెళ్ళారు, రజాక్ కారు తీసుకెళ్ళాడు. ప్రకాశం స్టేషనుకు వెళ్ళాడు, మరి తాతయ్యగారిని రమ్మననా? ఆయన లేవనే లేడాయెను..’

‘ఎందుకూ అంతచదువు? వస్తానులే..’

ప్రభ ముందుదారి తీసింది. వనలత నెమ్మదిగా ఆపిల్ల వెనుక అడుగులు వేస్తూన్నది.

‘అదిగో చూడు— ఆ కొమ్మను.. ఉహూ.. అది కాదే.. నీలాంబరిమీదుగా.. ఆ..’ .. అదే.. నీవు కోస్తాండు.. నేను గులాబీలు తీసుకువస్తాను.. కోసి.. ఫౌంటెను దగ్గర పెట్టివచ్చాను కాని.. అన్నీ కోయి.. నాకే.. శాంతము చూపించమోక..’

ప్రభావతి పరుగెత్తుకుని పోయింది. వనం ఆ కొమ్మను బాగావంచి, బాగావికసించిన ఓపూవుకోసి, రేకలు త్రుంచివేస్తూ, తలవంచుకుని అక్కడనే నిలువబడి పోయింది.

‘వనం!..’

ఉలికిపడి చూసింది. కాంతం, ఆమెనే చూస్తూ, చాలా దగ్గరగా నిలుచుని ఉన్నాడు. ఎప్పుడు.. ఏ మూలనుంచి వచ్చాడో..

‘ఎంతకాలం.. వనం’

ఆమె ఏమీ మాటడలేదు. మళ్ళా తలవంచుకున్నది. కాంతం ఆమెచేయి పట్టుకున్నాడు : ఆతని చేతిమీద కన్నీటి చుక్కలు రాలినవి..

‘ఎందుకూ.. తలఎత్తి.. ఈలా చూడు, వనం!’

వనలత వెక్కి వెక్కి ఏడవ మొదలు పెట్టింది.. కాంతం ఆమెను సమాశ్వాసించాలనే యత్నంలో..

‘ఊరుకోవూ..!’ అన్నాడు చాల నెమ్మదిగా..

‘నామాట వినవూ.. ఎందుకూ.. ఊరుకోవూ’

వనం వంచినతల ఎత్తలేదు. కాంతం ఎన్నోవిధాల ఆమెను బ్రతిమాలాడు. ఆమె మారుపలుకనయినా లేదు..

‘వనం!..’

ఆపలేని ఆవేశంతో, కాంతం ఆ అమ్మాయిని కౌగిలిం చుకోవలెనని ప్రయత్నించాడు.. కాని ఆతని బాహువల్లరిలో

చిక్కకుండా తప్పించుకొని . . తేలకన్నులతో ఆతన్ని చూస్తూ
జాలిగా . . వద్దని తల ఊగించింది. కాని, కాంతం చూసేకూడా
చూడనివాడిలాగా. . ఆ సెను. . కౌగలించుకుని. . పెదవి ముద్దిడు
కున్నాడు. మళ్ల. . మళ్ల. .

ప్రభావతి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చింది. ఆతన్ని తప్పించు
కోలేక. . ఆతిని కాగిలిలోనే ఉన్నది, వనలత . .

. . ప్రభావతి నవ్వుకుంటూ. . ఒక్క పరుగుతీసింది.

౨

‘నిన్ను జూచి. . ధన్యుడై తిసి. . నీరజనేత్ర. .’

పాడుతున్నది. ఉహూఁ, విచారమంతా ఆ కొంచెంసే
పయినా మరచిపోవచ్చునుకదా అని. . పాడుదామని ప్రయత్ని
స్తున్నది; కాని సాగడంలేదు. వ్రేళ్ళు ఆడటమేలేదు. చివరకు,
విసువుకుంటూ పాటచాలించి, వీణెను సోఫాకు ఓరగా ఆన్చి,
తాను అలా ఓప్రక్కకు ఒరిగింది, వనం.

చీకటిపడింది. మేడంతాకూడా దీపాలు వెలిగినాయి,
కాని, ఆ గదిలోమాత్రం దీపం లేదు. . ఫాన్మాత్రం ఆడు
తూంది.

ఎదుట పోర్టికో తలుపు తెరిచిఉన్నది. గోదావరిమీద
నుంచి చక్కని గాలి వస్తూన్నది. . ఏటిసడుమునుంచి, గాలి

వాలు ఉన్నప్పుడల్లా, అవ్యక్తమధుర ధ్వనిలో పడవవాళ్ళ పాటల చరణాలు, అక్కడక్కడ విసబడుతున్నాయి. రొప్పు కుంటూ, వంతెన నంతా ఊగిస్తూ, పాసింజరు పరుగెత్తింది. చల్లగాలికి గోదావరి ఒడ్డుకు వచ్చి కూర్చున్న పిల్లవాళ్ళల్లో ఎవరో, గొంతెత్తి చక్కగా పాడుతున్నాడు. .

“ఓబిలేశుని కొండలనడుమా

వంచెగడ్డి కోసేదానా

వంచెగుడ్డా, వల్లెగుడ్డేమే. .

విసపడుతున్నదికాని, వనలత వినిపించుకోవడం లేదు. ఏదో ఆలోచించుకుంటూ, ఎక్కడో, ఏదోరణిలోనే ఉన్నది.

“గిద్దెలగిరీ కొండలనడుమా

ఎద్దులకాసే...ముద్దులమరదీ

నన్ను చూసే నవ్వబోకోయి...హరిఓబిలేశా”

వనం...అప్రయత్నంగా ఆలోచించింది. జాలిగా విని, నవ్వు కున్నది అహోబిల నారసింహుడుకూడా., ఆడవాళ్ళ కోసం, అంత అవసపడుతాడుకదా అని. .

“కట్టమీదనుం చెళ్ళేదానా

కాలుకురచా చిన్నదానా

కమ్మలిస్తా వెంటవస్తావా...”

—వనం చివాలుస లేచి నిలుచున్నది. పాడేవాడి మీద, ఆపాటమీద ఖేళ్ళున కోపం వచ్చింది. తలుపు మూసేద్దామనుకుని ముందుకు ధూకుడుగా వెళ్ళింది. కాని పోర్టికోలో అడుగుపెట్టేటప్పటికి, చల్లగాలికి ప్రాణం లేచివచ్చి, ఆలాగే నిలువబడిపోయింది. ఓస్తంభాన్ని ఆనుకుని, ఉదయించాలని యత్నిస్తూన్న బాలచంద్రుణ్ణి చూస్తూ.

చూస్తూ—చూస్తూ. . ఆచూపే క్రిందకు మళ్ళింది. గోదావరిబడ్డవ ఇంకా ఎవరో చాలామంది అక్కడక్కడ కూర్చునే ఉన్నారు. మనుష్యులు కన బడటం లేదు కాని, సిగరెట్ల వెలుగు చూచాయగా గోచరిస్తున్నది.

క్రోతబులబాటం కాబోలుచు, ఎవరో. . స్కూలు పిల్లవాడయి ఉంటాడు. . టార్చిలైట్ మాటి మాటికి వేస్తున్నాడు. ఆ వెలుతురితో, భూమ్మకాశాలు అలవి అయినంత వరకూ పరీక్షిస్తున్నాడు. ఓమారు వనం చాయలకూడా వచ్చింది వెలుతురు. అప్పుడు చప్పున ప్రక్కకు వారిగింది ఆఅమ్మాయి. . మళ్ళా చీకటి అయింది.

ప్రక్కగదిలో శాంత ఉన్నది, అలంకరించుకుంటూ గదిలో దీపం ఉన్నది, సన్నని గొంతులో ఏదో పాటకూడా వినిపిస్తూన్నది.

ఒక్కమారే పాట ఆగిపోయింది. దీపం ఆరిపోయింది.
ఉన్నట్టుండి మళ్లా వెలిగింది, మళ్లా ఆరిపోయి, మళ్లా. .

వనానికి అప్పటికి అర్థమయింది . . ఒక్కపరుగున లోప
లికి వెళ్ళి స్విచ్ వేసింది. . గదంతా వెలుతురయింది

‘శాంతా. .’

‘అక్కయ్యా !. .’

పైటపిన్న అమర్చుకుంటూ శాంత తనగదిలోనుంచి
బయటికి వచ్చింది. . వనలత ఆ అమ్మాయని ఉరిమిచూసి,

‘ఏమిటాపని’ అని గర్జించింది.

శాంత. . గోహార్ పోజుతో. . అలాగే పవ్వి,

‘ఏమిసనా. . పాడుపని. .’ అని తన గదిలోకి తిరిగి వెళ్ళి
పోతూన్నది.

వనం ముందుకి దూకి, శాంతజడ పట్టుకున్నది. శాంత
కలవరపడి, తప్పించుకోవలెనని చూసి, వశముకాక, నిలువబడి
పోయింది.

‘సిగ్గులేదూ ? . .’

శాంత ఊరుకున్నది,

‘మాట్లాడవేం..’

శాంత ఎకసెక్కెంగా నవ్వి..

అవును. అందరికీ.. కాంతంలాటి పాళ్లు దొరకవద్దా!’

అన్నది.

—వనం ఒళ్లు మరచిపోయింది. ఆకోపంలో, చేయి ఎత్తించింది.

‘చిన్నమ్మాయ్!..’

వాళ్ళ నాన్నగారు క్రిందనుంచి కేకవేశారు.. శాంత తప్పించుకున్నది.

3

‘నీవుకూడా రావూ?’

భోజనంచేసి మేడమీదికి వెళ్ళబోతున్నది వనం. కాంతం పైనుంచి ఎదురువచ్చాడు.. తప్పించుకుందామని చూసింది, కాని మాట్లాడకుండా వీలులేకపోయింది.

‘ఉహూ..’ అని తలఊపింది.

‘రావూ.. నీవుకూడా వస్తావని, చాలా.. అనుకుంటున్నాను.. రావూ.’

వనం ఊరుకున్నది. కాంతం, దగ్గరికి వచ్చి . . ఆమె చెక్కిలి నిమురుతూ,

‘ రావూ . . ’ అన్నాడు . .

ఆ అమ్మాయి అతనికి ఎడంగా జరిగి . . చాలాదీనంగా,

‘ కాంతం? . . నన్ను ఎందుకూ ఈలా హింసిస్తావూ, అన్నది. ఆతడు తెల్లబోయినాడు.

‘ ఆయన . . నీస్నే హితులుకారూ? చనిపోయినవారు, కాని, నామనసులోనుంచి పోలేదే . . నీమిత్రుడి భార్యను . . అంటుపరచాలని చూస్తావా? అప్పుడు, నేను ఈస్పృహలో లేను . . నీస్నే హితుని . . తలచుకుంటూ . . నీవు . . ఈ పెదవిని . . ఈ . .

ఆ ఆవేశంలో బలంకొద్దీ పెదవిమీద కొట్టుకుంది. . నెత్తురు కమ్మింది.

‘ చూశావా. . ఇదుగో. . ’

పిడికిలితో మళ్లా కొట్టుకున్నది. కాంతం అక్కడ నిలువకుండా క్రిందకు వెళ్లిపోయినాడు. వనం ఆలాగే చాలాసేపు తలవంచుకుని నిలుచున్నది.

‘ అమ్మాయి, వనం ! అక్కడ నిలుచున్నావేం ?

అని వెనుకనుంచి ముసలమ్మ. . మామ్మ. . కేకవేసింది.

‘ఏమీలేదు. . పైకి వెళ్తున్నాను. .’ అని వనం గబ గబ మెట్లు ఎక్కిపోయింది.

గదిలో బల్లమీద . . ఆతని . . ఫోటో ఉన్నది. వనం దాన్ని తీసుకుని, చాలా జాలిగా చూస్తూ,

‘నన్ను. . వదిలి పెట్టి వెళ్లారు కాదూ. . నేను . . కూడా వస్తా. .’

అని వెక్కివెక్కి ఏడువ మొదలుపెట్టింది. .

. . గుమ్మంలో, శాంత సవ్యతూ నిలుచున్నది . . వనం ఆమెను చూసి, కళ్ళ నీళ్లు ఆపుకుంటూ, అక్కడనుంచి వెళ్ళి పోబోయింది. శాంత దగ్గరకువచ్చి,

‘ఏమి తోచదా ఏం నీకు, వనం! . . . ఎప్పుడూ ఓటే శోకాలా? లే. . వేళయింది, నాటకానికి వెళ్ళదాము. .’

వనం కోపంగా..

‘నేను రాను. .’

‘ఎందుచేతనో?’

‘నాయిష్టం!’

‘పోనీ. . నేను పనికి రాకపోతే . . మీ కాంతం . .’

వనం ఏమీ మారుపలుక కుండా . . తన ఏవగింపంతా
ఆమెకు అర్థమయేటట్టు శాంతవంక జూచింది,

శాంత, ఆ బాణాన్ని లక్ష్యంచేయకుండా నవ్వి. .వనం
చేతినుంచి ఆ చిత్రాన్ని లాక్కుని. .సావకాశంగా చూసి.

“చక్కనివాడేనే. .వనం. .మీ ఆయన..”

అని ఆ చిత్రాన్ని ముద్దిడుకున్నది.

—‘ఇంకా కదలరేమమ్మా! పది కావచ్చింది. .అరగంట
నుంచీ కారు వాకిట్లో ఉన్నది. .లేండి . . ఇంకా ఎంతసేపు?!

తాతగారు, ఓపికచేసుకుని మేడమీదికివచ్చి హెచ్చ
రించారు. శాంత. .

‘చూడండి, మరి . . వనం రాదుట!’ అన్నది.

వనం కూడా అందుకుని. .

‘నేను వెళ్ళనండీ . . పోనిద్దురూ’ అని, ఏదో వు స్తకం
తీసుకున్నది, బల్ల మీదనుంచి.

‘అదేమిటమ్మా . . వెళ్ళిరా, బాగుంటుంది . . నీకోసం
టిక్కెట్టుకూడా తెప్పిస్తే . .’

‘పోనీ ఇంక ఎవరినై నా పంపండి’

సరే, మీ యిష్టమమ్మా . . నామాటలు వింటారా?

అని ముసలాయన విసుక్కున్నాడు. ఆయన్ను నొప్పించడం మొందుకని, వనం ఒప్పుకున్నది.

— సీవే కూర్చుండువుకానిలే కాంతం ప్రక్క . . బలే . . ?

మెట్టుదిగి వస్తూన్నారు . . శాంత వనంతో మెల్లిగా అన్నది . . వనం క్రిందకు చెంగున దూకింది.

ఇలా కూర్చో. పోనీ నీయిష్టం . . ముందుకూర్చో అన్నాడు కాంతం. వనలత ముందు ఎక్కపోయింది . . శాంత నవ్వి,

అవును . . రజాక్ ప్రక్కను . . బలే బాగుంటుందిలే . . కూర్చో . . ? అన్నది. వనం మళ్ళా తిరిగి వెనుకనే ఎక్కింది. ఆమె వెంట శాంత, తరువాత కాంతం ఎక్కారు.

మూడు గంటలయి ఉంటుంది . . నాటకం చాలా ఆలస్యంగా అయింది.

అంతకుముందు విన్న డ్యాన్స్ సాంగు . . వచ్చి రాని ఫణితిలో . . ఈలతో విసురుతూ, డ్రైవరు, కారు వదిలాడు. వనానికి నిద్ర తూలుతున్నది . . ముందుకువాలి నిద్రపోయింది.

ఉలిక్కిపడి లేచింది. ఇంకా కారు సా తునే ఉన్నది. .
నిద్రపట్టడంతోనే, అంతలో కలవరపడి మేల్కొచ్చింది.

అందుకనే . . ఆ అవమానానికే కాబోలును . .

రజాక్, ఆమెమీద చేయివేశాడు . . ఆమె విదిలించు
కుని ప్రక్కకు ఓసరిల్లింది.

ప్రక్కను . . శాంత . . కాంతం కౌగిలిలో ఉంది.

౪

ఫోను మోటారు స్వారుచేసింది శాంత.

“...జాలముచేసి కలసి...వ లీరతనాల జమి

కీలజత పంపేనన్న...తాలవనలోలా...అల...

నీమాట లేమాయెనురా ..సామీ...పల్కరా...”

‘ఎప్పుడూ...ఆ పాడు జావళీలేనా...మరేవీ లేవూ...’
అన్నది వనం...బిళ్ళు విరుచుకుంటూ, సోఫాలోనుంచి లేచి. .

.చాలా బాగుంటాయి...ఇది...విను...’

శాంత మళ్ళా ఒక క్రొత్తరికార్డు పెట్టింది...వనం చిడి
ముడిపాటుతో అక్కడనుంచి లేచింది.

‘వనం!... ఇవాళే క్రొత్తఫిల్ము ఒకటి తెచ్చాను.
తాతయ్యగారు కూడా చూస్తానన్నారు నీవురావూ, శాంతా
నీవుకూడా వస్తావా...’

అని రమేశం ఎదురుబట్టాడు...

‘వీటి తాతలలాటివి చూశాను, దాచుకో, నేనురాను నాయనా! తాతయ్యగారికి చూపించు కావాలంటే... ఆయనకు మహాఓపిక’ అన్నది శాంత... రమేశము చిన్నబుచ్చుకున్నాడు. వనం అతని బుజంమీద చెయివేసుకుని, శాంతవంక తిరిగి అయినా చూడకుండా, హాలులోకి వెళ్ళిపోయింది.

చూసింది కొంచెంసేపు... ఇక చూడలేక పోయింది... ఎక్కడ చూసినా శృంగార లీలలే...

ఇవతలికి వచ్చింది... ఇంకా ఘోను వినబడుతూనే ఉంది. మధ్యమధ్య... ఆ ధోరణిలో కలసే కలియకుండా శాంత సంగీత మూను...

ఏమీ తోచడం లేదు, ఏదన్నా చదువుకో వచ్చును కదా అని, ప్రక్కగదిలోకి వెళ్ళబోయింది కాని, గుమ్మందాకా పోయి ఆగింది. లోపల, వాళ్ళ నాన్నగారు, కాంతానికి వేదాంతం చెబుతున్నారు... వనం వింటూ నిలుచున్నది...

—చూశావు... సంస్కారమంటే అదోయ్... కఠవల్లిలో... ఆయముడు.. నచికేతుణ్ణి అడుగుతాడు... “యే యే కామా దుర్లభా మర్త్యలోకే సర్వాస్తామాన్భందత : ప్రార్థయస్వ...” అని.. “ఇమా రామాః సరభాః సతూర్యా సహీదృశా లంభనీయా మనుష్యైః...” ఈ మాదిరిగానే ఎంత ఊరించినా.. ఆ పిల్లవాడు.. వయసుకు పిల్లవాడే కాని.. మహానుభావుడు, తోణికాడేమో చూశావు.. “వరసుమే

వరణీయ స్పవవ . .” అని ఆత్మవిజ్ఞానం కావాలన్నాడోయ్ .
వాడా . . ఇప్పటి కాలపు రకాలా . .

“ఇప్పటిరకాలా . . శ్వసతికథ మసా రసాలశాఖాం
చిరిచిరహేన విలోక్ష్మ పుష్పితాగ్నిం . . ఈ బాపతేనోయ్ . .
అసలు నేను చెప్పవచ్చింది ఏమంటే . . శంకరుడు వీళ్ళ అందరి
లోకి నాయకమణోయ్ . . శంకర మతం . . నీకు సులువుగా
అరగంటలో చెపుతాను . . ఎంతవాడో నీకే తెలుస్తుంది . .
భాష్యంలో . . ప్రచురానంద . .

— “ఇప్పుడే వస్తాను ఉండండి . . అని కాంతం తప్పిం
చుకుని వచ్చేశాడు . .

“ఏమండీ శంకరాచార్యులుగారూ . .” అని పలుకరిం
చింది శాంత, వనం వెనుకనుంచి. ఎప్పుడు వచ్చి అక్కడ నిలు
చున్నదో వనంకూడా గమనించనే లేదు . .

కాంతం నవ్వి,

“వెనుకటి శుకుడితపం చెడగొట్టడానికి రంభ వచ్చిందట
మరి, శంకరుడి . .”

‘...ఈ ఊర్వశి...’ అని కనుసైగతో వనాన్ని చూపిం
చింది శాంత. ఆతడు ఆమెవంక సాభిప్రాయంగా చూసి, ఏ కళ
నున్నాడో, అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయినాడు.

‘వనం...’

అని ఆమె బుజంమీద చేయివేసింది, శాంత.

వనం...‘ఏం’ అని తలఠాచి అడిగింది...

‘కాంతం...నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాడు...ఆతన్ని...’

వనం ఆమెమాటకు అడ్డంవచ్చి...

‘వద్దు...నాతో ఈమాటలు చెప్పద్దు...’అన్నది.

శాంత రుంజకుంటూ...

‘అబ్బ...ఎంత ఇల్లాలివే...’ అన్నది...

వనం ఆడుపులిలాగా చెలరేగి...

‘నేనా ... నన్ను అనడానికి నీకు అభిమానంలేదూ ...
నిన్ను...నీవుచేసే పనులను చూస్తే...ఇల్లాలినా... కాను —
నామగడు...ఏలోకంలోనో ఉన్నాడు ..నీవు...నీవు’

శాంత ముందుకువచ్చి వనం చేయిపట్టుకుని,

‘ఏమన్నావూ...జాగ్రత...’అన్నది...

‘చేయి వదులు’

‘వదలను, ఏంచేస్తావు?’

“వదలవూ?”

‘ఉహూ...’

.. తవీమని కొట్టింది వనం శాంతను. ఆ దెబ్బకు నిలుకడ
తప్పి క్రిందకు ... మెట్లమీదుగా దొరుకుంటూపోయి ... మేడ

మీదికి రావాలని మెట్టుమీద అడుగువేస్తూన్న --- తాతగారి మీద పడ్డది. ఆయన అయ్యో --- అయ్యో ... అనుకుంటూ క్రిందపడిపోయాడు.

వనం గబగబ క్రిందకు వచ్చి—శాంతవంకైనా చూడకుండానే, తాతగారిని లేవదీసి, ఆయనకు సాయమై భోపలకి తీసుకునిపోయింది.

౨

— ఎత్తినతల వంచకుండా, పెన తిరుగుతూన్న విమానాలని చూస్తూ నిలుచున్నది వనం పైమేడమీద.

కొంచెనేపు తిరిగి .. చివరకు కనబడకుండా పోయినాయి... 'స్వర్గంలోకి వెళ్ళే విమానాలు ..వలా ఉంటాయో.'

...వమేమో తలపోసికుంటూ కన్నీరు పెట్టుకున్నది వనం.

'చూడు...చూడు, అక్కయ్యా!

ప్రభావతి వనాన్ని హెచ్చరించింది ... వనం ఆకాశం వైపు చూసింది...

అక్కడ కాదు...క్రింద...తోటలో...అదిగో నీలాంబరాలదగ్గర...

వనం చూసింది... చూసి తలతిప్పుకున్నది.. మామూలే శాంతా... మరి... ఓ...

‘శాంతా... ఇదిగో... ఇక్కడ...’

పిట్టగోడమీదుగా వంగి ప్రభావతి పిలవడం మొదలు పెట్టింది చేయివిసురుతూ. వనం వద్దని వారించింది, కాని అల్లరి పిల్ల, ఆమెను వినిపించుకోడం లేదు..

ఎంతో వయ్యారంతో, కులుకుతూ, శాంత వచ్చింది అక్కడికి.

‘ఎం... ద్రాపదిని మించిపోతున్నావ్?’ అన్నది వనం. శాంత నవ్వి, ఆ మాట మార్చేసి, తలలో పూలదండ సరి చేయమని దగ్గరకు వచ్చింది.

—ఇద్దరూ క్రిందికి దిగి వచ్చారు...

హాలులో తాతగారు పేపరు చదువుకుంటూ కూర్చున్నారు...

‘ఎక్కడికమ్మా!..’ అన్నా డాయన ఇద్దరిని చూసి..

“షికార్ వెళ్ళివస్తామండీ..” అని శాంత జవాబుచెప్పి, వనం అడ్డుచెప్పకముందే ఆమెను లాక్కొనిపోయి కారు ఎక్కించింది.

“త్వరగా పోనీయవోయ్” అన్నది శాంత రిప్ట వాచి చూసి. .

“ఇంకా ఎంతత్వరగా. . అక్కడేమీ మించి పోవడం లేదు. .” అని రజాక్ మాట వెన్నుమీదుగా విసిరాడు.

“ఏమిటోయ్. . ఒళ్ళు దగ్గరపెట్టుకుని మాటాడు.” అని వనం అందుకున్నది. .

“పోనీలే. . ఫరవాలేదు. .” అని శాంత సర్ది చెప్పబోయింది.

కారు గోదావరి ఒడ్డున ఆగింది. ఇద్దరూ దిగి నడుస్తున్నారు. ముందుకు పోయి కూర్చుందామని. .

“రజాక్ దగ్గరనుంచీకూడా. . నీవంటే అంత అలుసేనా” అని మందలించింది వనం ..

“వాడి మొగం. . ఏమీ తెలియదు. అమాయకుడు”

“మన నౌకరు. .”

“పోనీలెద్దూ. .”

ఒకచోట కూర్చున్నారు. సన్న పట్టుచీరెమీది నులిముడుపులులాగా గోదావరిమీద, భేత అలలు పొటకరిస్తున్నాయి.

వనం గోదావరివైపు చూస్తూ, పడుకునిఉన్నది. శాంత, ఆదు
ర్దాతో దిక్కులు చూస్తూన్నది.

“ఇప్పుడే వస్తాను ఉండు” అని శాంత లేచినిలు
చున్నది.

“ఎక్కడికి”

“ఎక్కడికీ లేదు. . ఇప్పుడే వస్తానుకాదూ. .”

ముందుకు సాగిపోయి. . తిన్నెలు చాటవడంచేత కన
బడకుండా పోయింది శాంత. . వనం ఆమెవైపైనా చూడ
లేదు. .

క్రమంగా చీకటి మూసుకువస్తూన్నది. ఎవరో వెనుక
నుంచి. . వనంకళ్లు మూశారు. ఆ అమ్మాయి కలవరపడి లేచి
కూర్చుని, బలవంతాన ఆ చేతులు తీసివేసింది .

కాంతం. . సవ్యతూ నిలుచుని ఉన్నాడు. .

“కాంతం !. . నీకు జాలిలేదూ. .” అన్నది వనం.
ఆతడు ఊగుకున్నాడు. .

— “దయయించి ... నన్ను బ్రతుకనీయవూ. . .”

“దయయించి ... నన్నూ బ్రతుకనీయవూ ... వనం!
నిన్ను విడిచి బ్రతుకలేకుండా ఉన్నాను. . .”

కాంతం మరీదగ్గరకు వస్తున్నాడు...

“వద్దు...ముందుకు రావద్దు” ... అని తాను వెనుకకు నడిచింది...వనం.

“ఉహూ ..నీవు నాకు కావాలి..వనం..”

కాంతం ముందుకు వస్తున్నాడు..వనం చకచకా... కకు అడుగులు వేస్తున్నది.

“ఊరుకోవూ..కాంతం!..”

కాంతం వినిపించుకోలేదు..వనం. ఆగకుండా వెనుకకు అలాగే నడిచిపోయి..

గోదావరి మామూలుగానే ప్రవహిస్తూంది..ఆ పిల్లను తనలో చేర్చుకోడానికి..రవంత ఎడమైంది..మరల కలుసుకుని కమ్ముకుపోయింది..

కాంతం అక్కడనే కూలబడిపోయినాడు..

చాలా చీకటిపడ్డది. రజాక్ హారన్ వేస్తున్నాడు.. కాంతం నవ్వు చూచాయగా వినిపిస్తున్నది..

